

SHF

Svenska Hunduppfödareföreningen

*Rasspecial
chodskij pes*

- **Progesteron**
- **Hundattacker**
- **Resa utomlands**
- **Colostrum**

SHF 2023

Ordförande:

Bengt-Åke Bogren
ordforande@svenskahunduppfoarforeningen.se

Vice ordförande:

Gertrud Hagström

Sekreterare:

My Wendel
sekreterare@svenskahunduppfoarforeningen.se

Kassör:

Lisbeth Andersson

Ledamöter:

Inger Hansson

Suppleanter:

Charlotte Laning Vrethammar
Britt-Marie Dornell
Fredrika Rönquist

Ansvarig utgivare:

Bengt-Åke Bogren

Redaktion:

Charlotte Laning Vrethammar
redaktor@svenskahunduppfoarforeningen.se
Melissa Westergård
Monika Wahlstedt
Susanne Ekstedt
Monica Blomberg

Ammacentralen

Kerstin Norberg
ammacentralen@svenskahunduppfoarforeningen.se

Mentorskap

Gertrud Hagström
mentor@svenskahunduppfoarforeningen.se

Valberedning:

Annette Andersson
Annelie Damberg
Tommy Sundell
valberedning@svenskahunduppfoarforeningen.se

Vi bygger vår webbtidning tillsammans!

Vi är nyfikna på vad du som uppfödare och medlem är intresserad av att läsa om. Tipsa oss gärna!

- Vet du intressanta personer att intervjuja?
- Har du skrivit en artikel för en rasklubbstidning i angelägen fråga som kan passa hos oss?
- Finns det någon aspekt av uppfödarlivet som behöver belysas mer?

Kort sagt - tidningen är vår, din och alla medlemmars. Passa på att tipsa och påverka.

Du når oss genom att maila till:
redaktor@svenskahunduppfoarforeningen.se

**Nästa nummer
utkommer i
september 2023
Manusstopp 15/8**

ur innehållet

Nya styrelsemedlemmar	4	Colostrum	9	Distansutbildningar	27
Progesteronprov	6	Hundar från förr	12	Resa utomlands	31
		Gentester	14	Export	34
		Hundattacker	16	Rasrepresentation	36

Information från ordförande

Då har sommaren verkligen slagit till i hela landet med rekordvärme! En del säger att det är skönt, andra tycker det är för varmt. Vi måste i första hand tänka på våra fyrfotade vänner så att de mår bra. Att ha hundar i bilar är något som vi måste vara väldigt uppmärksamma på eftersom det bli alldeles för varmt i bilarna nu på sommaren på mycket kort tid.

Vi ska vara glada över att våra utomhusutställningar är välbesökta och att väderansvarig inom klubbar gör ett

bra jobb! En del utställning provar nu på att ha digitala kritiker utlagda på nätet medan andra fortfarande kör på med papperskritiker. Vad tycker du fungerar bra nu?

Du vet väl att du kan höra av dig till oss med synpunkter på "allt" inom hunderiet eftersom vi står på din sida och hjälper och stöttar dig i ditt arbete med hundar!

Vi har haft två olika möten med kommittéer inom SKK för att belysa vår roll och se till att vi får ett bra samarbete med huvudorganisationen. Vi har ju hunden som vårt stora intresse och det är viktigt med gott samarbete och att vi drar åt samma håll även om vi kan ha olika åsikter i vissa frågor.

Vi kommer under hösten att fortsätta med våra webinarier med många intressanta föreläsningar. Missa inte dessa. Läs vidare på Facebook och på vår hemsida. Känner du att du vill bidra med ditt kunnande inom SHF är du välkommen att höra av dig. Dina erfarenheter och din kunskap behövs hos oss också!

Önskar er alla en riktigt skön sommar så ses vi på utställningar och tävlingar även i fortsättningen.

*SHF genom
Bengt-Åke Bogren, ordförande*

**Vi önskar
alla våra
medlemmar
en glad
sommar!**

Nya styrelsemedlemmar

LISBETH ANDERSSON
Kassör

Lisbeth Andersson heter jag och bor i det lilla samhället Skånes Fagerhult i Skåne, angränsande till både Halland och Småland. Här lever jag tillsammans med mina 5 franska bulldoggar sedan många år tillbaka. Vid senaste årsmötet i SHF blev jag invald som styrelseledamot tillika kassör i SHF. Utbildad ekonom och till mitt vardagliga yrke arbetar jag som Redovisningskonsult och driver sedan drygt 20 år egen redovisningsbyrå. Därtill jag har tidigare arbetat som anställd i stora koncerner, svenska som utländska, ävensom mindre företag inom såväl ekonomi, administration ävensom juridik.

Mitt hundintresse väcktes i tidig ålder med föräldrar som haft hund sedan unga år. Min far hade under årens lopp haft ett stort intresse och arbetat mycket med brukshundar. Som sjuåring fick jag min första hund att ta hand om vilket var en dvärgpudel.

Hon blev hela 15 år men det var en ras som inte riktigt föll mig i smak. Efter att ha lämnat barndomshemmet och satt bo så började jag och min dåvarande man att leta hund men vi hade båda bestämt att det blev ingen pudel. Så småningom fann vi en ras som gick rakt in i våra hjärtan. Ett litet kraftpaket med mycket hund i det lilla formatet, en riktig clown med mycket egen vilja nämligen fransk bulldogg. Året var 1978 då den första franska bulldoggen kom in i vårt hus. På den banan har det blivit, således 45 år med rasen. Uppfödningen har legat i många år i bakhuvudet men på grund av heltidsarbete kombinerat med en hel del resor har det varit svårt att kombinera detta med hunduppfödning.

Efter att ha drivit eget företag under ett antal år och med det enklare att kunna planera in och kombinera med uppfödning så ansökte jag om mitt kennelprefix Vitlöken år 2006, dedikerat till en hane vid namn Multi CH Junibackens Vitlök som än idag finns med längre bak i den stam jag i huvudsak arbetar med. 2008 föddes första kullen i kenneln och på den banan har det blivit. Uppfödningen bedrivs i mindre skala och valparna lever med mig och de vuxna hundarna såsom en familj tills de lämnar kenneln. Jag har just nu fem stycken vuxna hemmavarande franska bulldoggar i olika åldrar varvid den äldsta är 9 år och den yngsta 11 månader och dessa i tre generationer i rakt nedstigande led. Jag har även en importerad fransk bulldogg. Några hundar har jag även ute på foder. Utställningar har jag hållit på med

i alla år och farit land och rike runt med de flesta hundar som jag bedömt klara sig bra i utställningssammanhang. Många utlandsresor till diverse länder har också gjorts under årens lopp där jag fört fram några hundar till championat i andra länder.

Föreningslivet har jag arbetat i under många år genom Fransk Bulldogg Klubb sedan klubbens start 1982 där jag så smått först hoppade in från och till som medhjälpare för att sedermera gå in som ordförande/sammankallande i dess valberedning. Härefter har arbete följts inom klubben som styrelseledamot i drygt 20 år både som sekreterare och som kassör. Har utöver detta även arbetat inom olika kommittéer såsom utställningskommitté ävensom inom avel och hälsa. Jag var också med och instiftade RAS en gång i tiden då RAS skulle ta form. Jag ser med tillit fram emot att få arbeta inom SHF tillsammans med duktiga och kompetenta kollegor med lång och bred erfarenhet inom föreningsarbete ävensom avelsarbete inom olika raser samt att få vara med om att fortsatt få bygga upp SHF i sin helhet.

FREDRIKA RÖNQUIST
Suppleant

Jag föder numera upp bolognese och malteser med kennelnamnet Hunky-Dory tillsammans med min dotter Lotten. Tidigare under åren har vi i familjen haft flera olika raser beroende på familjemedlemmars intressen; schäfer, malinois, border terrier, släthårig foxterrier, curly coated retriever och storpuddel för att nämna några.

Hundar har varit mitt stora intresse sedan tonåren vilket vid min mogna ålder innebär att jag tillbringat mycket tid med att lära, läsa om, träna och utöva olika tävlingsformer, förkovrat mig inom uppfödning, avel och hälsa, klubbverksamhet och inte minst fått många vänner både i Sverige och andra länder! Jag fick min första hund, en labradorhane 1974 och ägnade mig åt jaktträning men blev också snabbt indragen i klubbverksamheten. Under åren har jag varit aktiv i såväl specialklubb och rasklubb som hos SKK centralt där jag varit ledamot i Standardkommittén. Just nu är jag ordförande i Malteser-ringen samt sammankallande i Svenska dvärghundklubbens valberedning.

När flera ögonsjukdomar upptäcktes hos retrieverraserna under 70-talet var jag mitt uppe i min läkarutbildning och då väcktes mitt intresse för ärftliga sjukdomar hos hund. De senaste 25 åren har jag främst varit intresserad av avel i små populationer, hur man kan agera vid genetiska flaskhalsar och populationsgenetik i stort. Detta intresse föranleddes av att jag var med och introducerade lagotto romagnolo i Sverige i slutet av 1990-talet och i samma veva också började föda upp bolognese.

Mitt främsta avelsmål är att som uppfödare kunna bidra till att utvecklingen i en ras är sådan att man möjliggör för kommande generationers uppfödare att kunna gå vidare med det avelsmaterial som finns.

BRITT-MARIE DORNELL
Suppleant

Jag har älskat hundar ända sedan barnsben men fick tyvärr inte ha någon hund då. Jag fick hålla till godo med med mormor och morfars airdaleterrier. När jag till sist fick möjlighet att skaffa min första egna hund för 45 år sedan föll valet på irländsk setter. Sedan dess har livet cirklat runt hundar på många olika sätt. Allt från de första uppdragen i

specialklubben till tyngre uppdrag.

Jakten med stående fågelhundar är fascinerande och en skönhetsupplevelse som slår det mesta. Det har även gjort att jag numera flytt storstaden och bor på landet i Skåne. Numera jagar jag även klövvilt.

Uppfödningen har varit liten och koncentrerad till irländsk setter. Men numera när även en jack russel finns i huset har jag fött upp några kullar av den rasen. Att jämföra uppfödning av så pass olika raser är väldigt lärorikt.

Jag är exteriördomare sedan 1996, är auktoriserad på grupp 7 och dessutom taxar. Jag är också jaktprovsdomare för de brittiska stående fågelhundarna. Jag har varit CS-ledamot och vice ordförande i SKK under många år och då varit ordförande i avelskommitté och jakthundskommitté och en hel del andra uppdrag.

VAD SÄGER ETT PROGESTERONPROV?

av Patric Ragnarsson

Jag har blivit ombedd att skriva lite om progesteronprov hos hund; vad visar det? Vilken hjälp kan jag ha som uppfödare/hanhundsägare av det?

Hundar har en lång fertilitetsperiod och kan para sig före, under och efter ägglossning och fortfarande bli dräktiga. Jag tycker att progesteronprov kan vara aktuellt om man ska resa långt för att para, har haft problem med att få tiken dräktig vid tidigare parningar, om man inte lyckas få till någon parning och/eller vid insemination. Jag tycker man ska se det som en hjälp och inte ett måste. Som hanhundsägare kan det ibland

vara skönt att ha ett progesteronprov i ryggen, då trenden de senaste åren varit att många tikägare gärna kommer lite för tidigt. Dessutom är det så att en och samma tik, i olika löp kan ha ägglossning vid olika tidpunkter i östrus (höglöpet), d.v.s. de har inte alltid ägglossning under samma dygn i varje löp. Hundar har också känslor brukar jag säga, och en tik som tycker väldigt mycket om den hanhund vi valt, kan ställa upp sig och tillåta sig att paras långt innan hon kan bli dräktig. Det innebär att parningsvillighet inte alltid är detsamma som optimal parningsdag! Likaså det omvända naturligtvis att tycker hon inte om honom (antipati) så kanske hon inte tillåter parning överhuvudtaget. Hundar är ju egentligen, av naturen, monogama och skulle i vilt

tillstånd välja en partner som endast skulle bytas ut om den ena partnern förolyckas etc.

En av de vanligaste anledningarna till att tiken inte blir dräktig är just att man parat på fel dag/dagar.

Tikens fertila period

Den period som tiken kan bli dräktig kan hos många tikar vara ända upp till 8-10 dagar.

Den mest fruktsamma perioden infaller de sista 2-4 dagarna av östrus, när alla äggen avgått, har hunnit mogna och blivit befruktningssugliga. Som regel ska tiken paras när progesteronvärdet ligger mellan 30-60 nmol/L.

Vanligen går tiken ur löpet när progesteronet ligger över 75 nmol/L, dock finns en stor variation och vissa tikar kan fortfarande vara i höglöp trots att progesteronet är så högt som 120 nmol/L.

Progesteron

- produceras främst i äggstockarna, efter stimulering av hypofysens luteiniserande hormon (LH) som leder till ägglossning.
- är ett steroidhormon, och har även har en viktig funktion i CNS.

Progesteron (gulkroppshormon) tillsammans med östradiol (östrogen) är de hormon som stimulerar slemhinnan i endometriet för att kunna ta emot ett befruktat ägg. Med andra ord en förutsättning för att en befruktning ska kunna resultera i en dräktighet.

Tiken har ägglossning när progesteronvärdet ligger vid ca 11-25 nmol/L och har ägglossning under 1-3 dygn.

Progesteronprov

Idag kan de flesta kliniker mäta progesteronprov, som är ett blodprov man tar i en ven på tiken. Oftast kan svaret erhållas inom en halvtimme, dock är min erfarenhet att alla inte tolkar svaren riktigt rätt, utan man bör gå till någon som är reproduktionsintresserad för att få adekvat hjälp.

När man diskuterar progesteronprov så är det viktigt att veta vilken enhet provet är mätt i. Här hemma i Sverige mäts det oftast i nmol/L, men utomlands och i vissa fall även här kan det vara mätt i ng/ml. Det finns en omvandlingstabell: 1 ng/ml = 3,18 nmol/L, 1 nmol/L = 0,3145 ng/ml.

Min erfarenhet är att hos de flesta tikar brukar jag ta prog.provet på dag

10-11 i löpet cirka, lite avhängigt hur länge tiken brukar löpa normalt. Jag skulle vilja ge som råd att anteckna hur länge era tikar löper vanligen. Löper hon 2 veckor, 4 veckor etc. Löper hon kort tid kanske man behöver ta progprovet lite tidigare eftersom hon möjligen kan gå in i östrus lite snabbare och likaledes det omvända. De tikar som är svårast att hitta rätt parningsdag på är de som har en lång östrusperiod. Den är vanligen ca nio dagar men kan sträcka sig ända upp till cirka 21 dagar i enstaka fall, och förstås också vara kortare.

Får man ett värde som ligger <1 nmol/L så går det inte att förutsäga när tiken kommer att ha sin ägglossning, utan då får man ta om provet några dagar senare.

Vanligen stiger progesteronvärdet från det att det börjar stegra mot ägglossning, med cirka 3 enheter/

dygn hos de flesta. Det vill säga får vi ett värde som ligger på 2 nmol/L så kommer det att vara ca 5 nmol/l dagen efter, 8 nmol/l dagen efter det etc. Progesteronet är dock inte ett konstant värde, utan flukturerar med ca 30% över dygnet, men över tid så har det inte så stor betydelse.

Ägglossningen inträder, som jag skrivit här ovanför, vid ca 11-25 nmol/L och då är äggen omogna och ej befruktningssugliga utan behöver mogna under 2-2,5 dygn. Då ligger progesteronvärdet på ca 30 nmol/L.

Har man en tik som stegrar sig långsammare så får man följa progesteronet med prov varannan dag till exempel.

Får man ett värde som ligger högt, på gränsen till vad man kan misstänka blir för sent att para, så kompletterar jag alltid progesteronprovet med ett vaginalutstryk. Detta då det

cellmässigt fortfarande kan vara helt ok att para trots att progesteronvärdet i blodet är högt.

Vaginalutstryket är ett cytologiprov som man tar i vaginan, stryker ut på ett objektglas och färgar. Sedan tittar man på cellerna i mikroskop. Det är ett "trubbigare" verktyg för det säger inget om progesteronstegringen, utan bara om tiken är för tidig eller har gått ur löpet. Man kan också börja med ett vaginalutstryk för att se om det är tid att ta ett blodprov och mäta progesteron, eller om man är lite för tidig eller sen. Förutsättningen här är naturligtvis att den som tittar på cytologin vet hur det ska avläsas förstås.

Progesteronprov ingår också ofta i de fall man gör en fertilitetsutredning,

för att se om tiken har ägglossning etc.

Progesteron kan även mätas vid valpningskomplikationer. 12-24 timmar före förlossning sjunker progesteronet drastiskt till <6,4 nmol/L (<2ng/ml). Det orsakas av en akut stegring av prostaglandin, som stimulerar ovarierna till frisättning av relaxin bland annat. I samband med detta sker en temperatursänkning hos tiken som indikerar att förlossningens första del, öppningsstadiet, har startat. Det aktiva förlossningsarbetet, utdrivningsstadiet, börjar när temperaturen återgår till det normala eller något högre.

Det är oklart varför temperatursänkningen sker, men troligen orsakas den av den hastiga sänkningen av

progesteronnivån. Detta kan vara orsaken till att tikar med ett eller få foster inte alltid får någon sänkning av kroppstemperaturen.

Detta var lite kort om progesteron och vilket värde man kan ha av ett sådant prov. Rätt använt av och tillsammans med någon reproduktionsintresserad person är det många gånger en god hjälp och vägledning, om än inget måste.

Målet är en stolt mamma och en lycklig uppfödare! Lycka till med era parningar och valpkullar!

*Patric Ragnarson
Mavibos kennel & katteri
Distriktsveterinärerna Jämtland*

*SKK:s annonsplats för rashundar -
www.köpahund.se - har genomgått en rejäl
ansiktslyftning med flera nya funktioner.*

*Vad är det bästa med sidan? Vad kan bli bättre?
Hör gärna av dig till oss med synpunkter så sam-
manställer vi dem och vidarebefordrar till SKK.*

*Skicka dina synpunkter till:
ordforande@svenskahunduppfodarforeningen.se*

Colostrum

– bästa starten i livet med råmjölk

av Olivia Shell för Svenska Hunduppfödareföreningen

Som uppfödare är jag alltid nyfiken på ny forskning och nya rön som hjälper mig i mitt arbete. Jag vill ju ha friska valpar som får den bästa starten i livet och alla rön som kan leda mig i den riktningen försöker jag lyssna in. Hittar jag något av intresse så kan jag bara inte låta bli att fördjupa mig.

För några år sedan började jag fundera över det här med allergier på hund. Det tycktes öka i en ständig takt, då menar jag i allmänhet och inte bara i min ras/raser där det också förekommer. Det verkade som att allt inte gick att förklara med genetik och arv. Det måste vara något annat också, kanske flera olika faktorer. I samband med att jag fördjupade mig i dessa problem så tangerade jag immunologi och hundars immunförsvar. I mitt sökande hittade jag något som gjorde mig extra intresserad. Råmjölk eller colostrum som det latinska namnet är.

Då fanns inte så mycket skrivet om hund och colostrum, däremot fanns det mycket skrivet om lantbrukets djur. Jag kände att jag var något på spåren för att göra starten i livet ännu bättre för mina djur och det vill jag gärna dela med mig av.

Immunförsvaret ska skydda

Däggdjur överför antikroppar på olika vis till sina ungar. Vi människor får till exempel mer antikroppar genom moderkakan än vad hundar och katter får. Olika studier har visat att endast 10% av antikropparna passerar via

placantan till nyfödda hundvalpar. Våra nyfödda valpar har alltså ett otillräckligt immunförsvar direkt efter födseln. Det kompenseras av den allra första råmjölken som ger en boost av antikroppar. De första diande timmarna på mamman är avgörande.

Råmjölken/colostrum är det första sekretet från bröstkörteln i anslutning till valpning. Råmjölken är rik på näringsämnen och antikroppar vilket är nödvändigt för att valparna ska bli friska och starka. Råmjölken innehåller dubbelt så mycket protein som mjölken som kommer senare. Immunglobulin utgör ca 20-30% av detta protein, vilket ger passiv immunitet för den nyfödda valpen. De första 12-16 timmarna är väldigt viktiga eftersom den nyfödda valpens tarm kan absorbera råmjölken. Efter första dygnet stängs tarmbarriären och inga fler antikroppar kan överföras den vägen.

Hunduppfödare borde göra som uppfödare av andra djurslag

På hund finns inte lika mycket forskning som exempelvis på gris, ko och häst. Hos dessa djurslag har det

visat sig att kvaliteten på råmjölken kan skilja sig mycket mellan olika individer.

Hos hund är det stora skillnader på kullarnas storlek och det faktum att alla individer inte föds samtidigt. Vi uppfödare brukar inte heller kontrollera nivån av råmjölk vilket är allmänt vedertaget på ex häst. I en studie om 34 kullar hade endast 44% av tikarna, tillräckliga nivåer av råmjölk till samtliga individer i kullen.

När kunskapen kommer till nytta

Ibland går inte allt som planerat med valpningen. Kanske tvingas man göra ett kejsarsnitt eller så går allt enligt plan men valpningen tar väldigt lång tid. Vad händer med valpen som kommer 12 timmar efter den första valpen, räcker råmjölken till den individen? Annat som är intressant är

att kvaliteten på råmjölken kan skilja mellan olika bröstkörtlar på tiken. Det är också olika mängd mjölk vid olika juver. Har det betydelse vilket juver valpen diar vid? Det är frågor som jag skulle vilja undersöka närmare.

Koncentrationen av immunglobulin som valpen fått korrelerar med valpens viktökning under andra levnadsdygnet. Av de valpar som avlider sker det allra flesta dödsfall under första levnadsveckan. Självklart finns det många faktorer som är avgörande, men tänk om jag kan påverka så att mina valpar har en större chans till överlevnad och ett bättre immunförsvar.

Jag testade på mina valpar

Jag har också en firma som säljer produkter till veterinär- kliniker och enskilda personer. Mitt intresse var ju väckt och mot bakgrund av detta tog vi in en produkt som heter coloboost. Det är en råmjölksersättning och den ges med nappflaska. Det fungerar bra när man behöver stödmata någon valp men om man bara vill ge en boost med colostrum, var det inte helt optimalt.

Tillfälligheterna ledde mig vidare. Jag fick möjlighet att spendera två dagar i Tyskland med Biochem. Vid deras fabrik tillverkas en produkt som heter Prebimmune. Det är en pasta som ligger i en doseringsspruta och som ges oralt till valpen. Det blir en enklare administrering till en kull valpar som diar normalt. Koncentrationen i tillskottet skall vara hög så att mängden man ger valpen är minimal. Man vill inte att valpen sätter i halsen eller att det rinner ut. Denna produkt är ett bovin colostrum som samlas in från kor. Insamlandet sker även på svenska gårdar.

När vi på kenneln har en kejsarsnittad tik får valparna Prebimmune direkt

och sedan får dom dia när mamman vaknat upp ur narkosen. I lägen där valpningen går bra, ges Prebimmune efter att de diat sin mamma. Har man en slö valp kan det fungera som en energikick. Jag avvaktar då 20 min efter att pastan givits och därefter lägger jag valpen till juvret. Det betyder att alla får Prebimmune, som uppfödare kan jag inte veta vem eller vilka av valparna som fått i sig tillräckligt med colostrum. Och när jag väl skulle kunna märka om valpen är svag har timmarna flugit förbi, passagen genom tarmarna finns inte längre och den viktiga råmjölken har gått över till vanlig mjölk.

Andra studier

En annan studie, på katt, visar att råmjölken också ger ett viktigt lokalt skydd i tarmkanalen. Studien visade att äldre kattungar som fått extra colostrum hade en stabilare tarmmikrobiota. Kattungar som fick tillskott hade också högre antikroppstitrar efter vaccination än gruppen som inte fått colostrum.

Hur går jag vidare nu?

Det här forskningsområdet är jag så nyfiken på. Det väcker nya frågor som; kan det vara så att valpar som utvecklar allergi också är de valpar som hade en lite för låg nivå av råmjölk i starten?

Jag har övergått till att ge valpar colostrum efter antibiotika, inför vaccination, vid orolig mage och direkt vid födsel. Det ger dom ett extra skydd, en boost.

Ämnet är väldigt spännande och jag har erbjudit mig att delta i studier framledes. En första start är att använda en refraktometer så att råmjölkshalten blir mätbar. Det är spännande att se vad framtidens forskning har att erbjuda.

FAKTA OM COLOSTRUM

Utdrag från Wikipedia

Råmjölk eller kolostrum är den mjölk som däggdjur producerar de första dagarna efter en förlossning.[1] Råmjölk har en annorlunda sammansättning än den vanliga mjölken som kommer senare. Framför allt har den en högre halt av proteiner och vissa mineralämnen. Den högre proteinhalten gör att mjölken stelnar, koagulerar, vid upphettning, något som utnyttjas i maträtten kalvdans. Råmjölk går inte att handla över disk. Den som lyckas få tag i råmjölk kan dock köpa mer än dagsbehovet eftersom den går utmärkt att frysa utan förändrade egenskaper, till skillnad från vanlig mjölk.

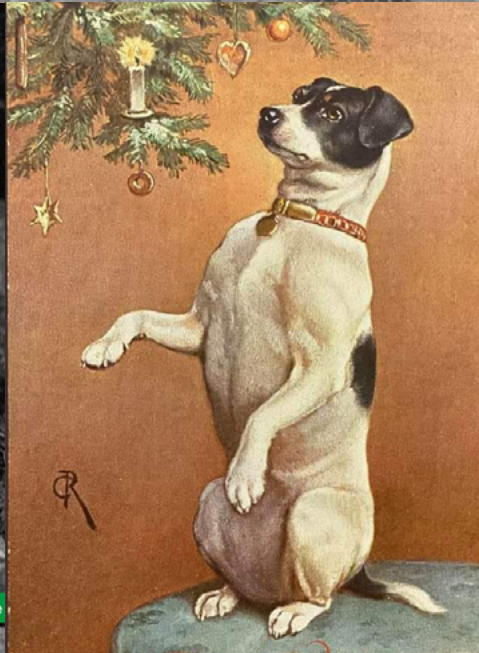
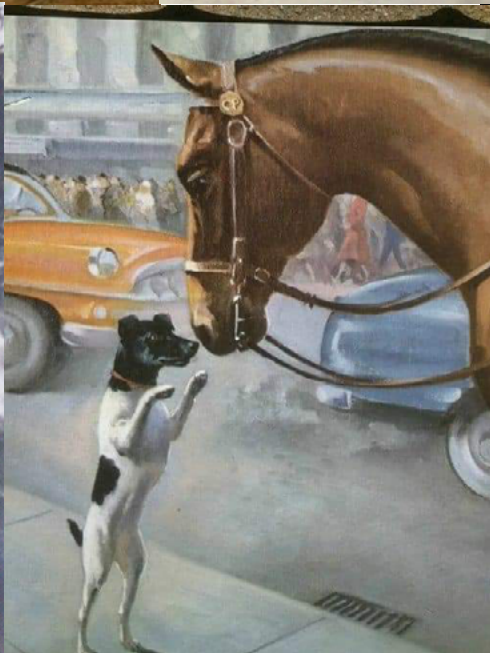
I kolostrum finns det även högre halter av infektionshämmande proteiner än i mogen mjölk. Den innehåller även mer tillväxsfaktorer och hormoner. Flest immunglobuliner i råmjölken finns när man om man mjölkar/diar/ammar direkt efter förlossning.

Hundar från förr - dansk-svensk gårdshund

Har du gamla bilder på din ras som vi får publicera?
Skicka dem gärna till
redaktor@svenskahunduppfoarforeningen.se
(eftersom tidningen är digital behöver foton inte vara
högupplösta)

Är gentester farliga?

- av Anna Linderhed

Gentester är farliga är ett påstående jag hör om och om igen. När jag frågar vad som är farligt får jag inget svar. Något luddigt om att vi begränsar antalet hundar vi kan använda i aveln. Det är ju istället tvärtom, med gentester kan vi använda hundar i avel som vi annars måste skrota från avel. Vi ökar antalet hundar tillgängliga för avel.

På 1990-talet bedrevs det forskning för att finna genen för PRA, den ögonsjukdom vi hade bekämpningsprogram för då. På den tiden lusläste man stamtavlor och listor på anlagsbärare, det fanns internationella listor med anlagsbärare och böcker med stamtavlor på drabbade hundar. Hittade man en anlagsbärare i en hunds stamtavla var den hunden borta från avel. Jag skrev motioner till Labradorklubben flera år om att vi behöver propagera för att få använda anlagsbärare i avel när gentestet blir klart. Motionerna avslogs förstås, men ett frö var sått, så småningom fick vi använda anlagsbärare i avel.

2001 lånade jag ut min avelstik för en sista kull. Efter parning men innan födsel blev det känt att pappan till kullen fått avkomma med PRA och pappan stoppades i avel. Kullen föddes, det blev endast en valp, en hanne, som förstås inte kunde användas i avel eftersom hans pappa var anlagsbärare och alltså 50% risk att valpen var anlagsbärare. När han var 8 år hade gentestet kommit och vi fick använda anlagsbärare i avel. Han testades och var förstås anlagsbärare för PRA. Men bara anlagsbärare! Jag kunde använda honom i avel. Han fick två kullar och en av hans döttrar ligger bakom en stor del av mina hundar idag. Ett par generationer tog det för mig att bli av med PRA-genen. Valet av vilken valp som ska stanna i avel har aldrig dikterats av gentestet, men testet har gjort att jag inte behövde klippa den grenen. Bra hundar finns kvar som bidrar med sin kvalitet, de behövde inte tas ur avel på grund av en sjukdomsgen som kunde kontrolleras med ett gentest.

Är gentester farliga?

Nej gentester är inte farliga, de kan vara skrämmande för om du testar måste du agera utifrån svaret, om din hund bär en sjukdomsgen för en allvarlig sjukdom dubbelt, är "affected", så får du inte avla på den. Men enligt lagen får du inte avla på en otestad hund som kan misstänkas bära på en sjukdomsgen om den inte paras med en fritestad hund. I Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om hållande av hundar och katter SJVFS 2020:8 står det:

”Förbud att avla under vissa förutsättningar

3 § Hundar och katter får inte användas i avel om någon av följande punkter är aktuella:

1. De har sjukdomar, letala anlag, defekter eller andra egenskaper som kan nedärvas och kan medföra lidande för deras avkommor, eller kan hindra avkommorna att bete sig naturligt.
2. **De är eller är med stor sannolikhet bärare av recessivt anlag för sjukdom**, letala anlag, defekter eller andra egenskaper som kan medföra lidande eller negativt påverka avkommornas naturliga beteende, såvida inte parning sker med individ som är konstaterat fri från motsvarande anlag.
3. Parningskombinationen utifrån tillgänglig information ökar risken för sjukdom eller funktionshinder hos avkomman. Med funktionshinder avses ett tillstånd som försvårar naturliga beteenden eller funktioner hos djur.”

Min kursivering. Notera att du inte behöver gentesta din hund för att den ska anses vara anlagsbärare och förbjuden att paras med testad hund, det räcker med att man tittar i stamtavlan och räknar ut sannolikheten för att hunden bär en gen som konstaterats hos någon av hundarna i stamtavlan, alltså så som vi gjorde innan gentesterna kom. Det finns många uppfödare som bryter

mot lagen här eftersom SKK anser att endast en testad hund eller en hund som är förälder eller avkomma till en sjuk hund kan vara anlagsbärare.

Det finns ingen anledning att som uppfödare producera sjuka hundar när man kan kontrollera det med gentest. Det är inte farligt att sprida genen genom att använda anlagsbärare i avel så länge du är öppen med dina resultat och talar om vad du gör. Självklart talar du om för valpköparen att en av föräldrarna bär en sjukdomsgen och att valpen är 50% risk att bära den men inte kommer att få just den sjukdomen. Med gentest kan du garantera just detta. Valpköparen behöver bara bekymra sig om just den genen om valpen ska gå i avel, och då är det lätt att ha koll på det med gentest. Farligt för rasen blir det om man försöker utrota en sjukdomsgen genom att avstå från att använda anlagsbärare, det minskar avelbasen och ökar risken för att andra åkommor ökar.

Det sägs att användandet av gentester fokuserar avelsurvalet till bara fritestade hundar och andra åkommor som man inte kan testa för hamnar i bakgrunden. Jag skulle vilja säga att det är tvärtom, genom att ha koll på de sjukdomsgener vi kan kontrollera med gentester har vi möjligheter till fler avelskombinationer och behöver inte ta en i övriga avseenden mycket bra hund ur avel på grund av en sjukdomsgen. Tänk vad många fina hundar

som togs ur avel på grund av PRA innan gentesterna kom, den förlusten av genetisk variation och mångfald behöver vi inte ha nu. Det är speciellt intressant nu när den genetiska inavelgraden och variationen i raserna uppmärksammas.

Jag gentestar alla mina hundar, valparna levereras med sitt gentest. De är testade på, i nuläget, 243 sjukdomsgener varav 18 är intressanta för labrador retriever, min ras. Jag får även svar på alla färggener och en massa egenskaper som utseende och storlek, genetisk inavelgrad och variation. Man får ofta höra att det är farligt att testa med dessa "pakettester" eftersom de testar på så många saker som inte är relevanta. Vad är det som är farligt? Skulle jag få svaret någon gång att min hund bär en sjukdomsgen som inte är någon av de 18 som är relevanta för min ras så är det ju jättespännande, men jag kanske inte fortsätter aveln på den hunden. Är det någon annan ras inblandad? När då och var? Jag vet att en del hanhundsägare inte vill låta mig använda deras hannar till en parning eftersom jag testar alla valpar och får på så sätt reda på om hannen bär någon sjukdomsgen som han inte testats för.

*Anna Linderhed
Uppfödare sedan 1998 Kennel Aquador
Teknologie Doktor
Kandidat Etologi*

HUNDBETT och HUNDATTACKER

- av Monika Wahlstedt, för Svenska Hunduppfödareföreningen

Sociala media exploderar. Vad sa egentligen landsbygdsminister Peter Kullgren (KD) i SVT intervjun den 13 maj?

Ska hundraser förbjudas hos oss så som skett i våra grannländer? Vilka ska få föda upp hund? Varför finns det inte körkort för hund? Hur kan uppfödare ta bättre ansvar? Och vilka hundar är det egentligen som biter och varför? Och hur skapas statistiken kring hundbett och hundattacker?

Journalisten som fick ministern att tala

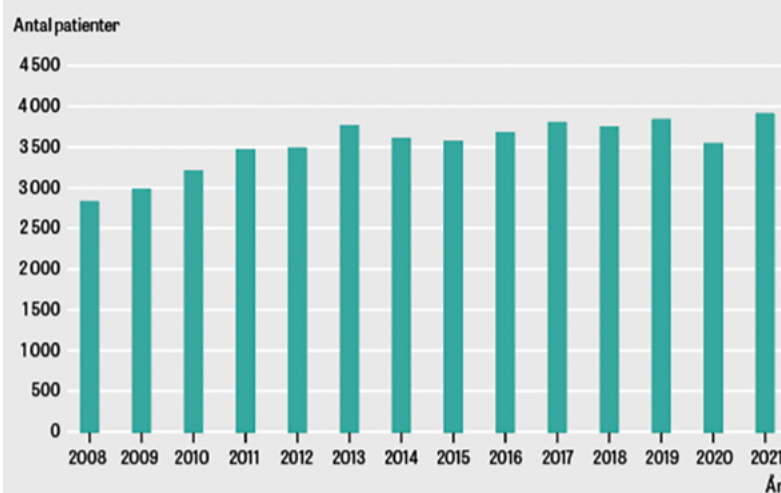
Bakgrunden är bland annat den tragiska händelsen där en hundägare avlidit i en hundattack i Västerbotten. SVT inledde då en granskning av hur länsstyrelserna samarbetar med andra myndigheter vid hundattacker. Granskningen visade att få anmälningar till länsstyrelserna ledde till åtgärd och att det inte fanns någon reell möjlighet att följa upp de få beslut som fattats. Man kunde visa att hundar som varit varit inblandade

i attacker tidigare kunnat fortsätta att angripa människa. Det vill säga det en myndighet gjorde stannade hos den myndigheten.

SVT kontaktade då jordbruksminister Peter Kullgren (KD) som berättade att regeringen skulle starta en utredning för att se över problemet. Det uppdraget föll på Statskontoret och uppdraget överlämnades 13 maj. Vid datum för överlämnande av utredningsuppdraget intervjuades ministern i SVT. I intervjun är ministern tydlig med att det inte finns något uttryckt krav på att lista

särskilda hundraser eller öppna upp för hundrasförbund. Men på en direkt och i mina öron pockande och på journalistiskt vis upprepande fråga svarar ministern att det ju kan bero på vad utredningen kommer fram till. Kanske kan det bli frågan om lagändring och han stänger heller inga dörrar för rasförbud. Men betonar direkt att utredningen inte har något sådant uppdrag. Uppdraget är vitt och öppet. Ministern menar, vilket framkommer på SVT:s webbsida, att det är för många som skadas av hundar. Utredningen skall redovisas för regeringen den 28 februari 2024.

FIGUR 1. Antal patienter med ICD-10-diagnoskoden W54 (Biten eller angripen av hund) som vårdats inom slutna och/eller specialiserad öppenvård mellan 2008 och 2021.

Media spelar på känslor och vi svarar

Så snart som ordet hundrasförbud nämns har löpelden startat. Känslor blossar upp och eldarna i sociala sammanhang och media börjar brinna. Ska det bli som i Danmark? Ska farliga hundar bort? Och finns det verkligen farliga hundar?

Min tanke är att det mediala utspelet säljer. Det ger annonsintäkter vid sidan om digitala inlägg, reklam i pauser och lösnummer. Det finns krafter som vinner ekonomiskt på att få en hausse om hundbett. Andra krafter som slåss för djurens rätt kommer att haka på för en hund som biter kan väl inte må bra och rimligen kan man ställa sig frågan i förlängningen; ska människor hålla hundar i fångenskap? Jag spetsar till frågan en smula.

Som vanligt är vi uppfödare och hundägare i SKK lätt byte för sådana utspel. För vi går att nå, man kan ha oss som mottagare av budskap för vi är organiserade. Men det är inte alla hundar som är registrerade i SKK och många uppfödare är inte organiserade i någon kennelklubb. Det går bara att rikta sig till oss och nå oss, trots att vi har uppfödarutbildningar, återkommande fortbildning, mental index, MT, MH, BPH, avelsstrategier och notering om aggressivitet vid prov och utställning i vår arsenal av åtgärder.

Svenska Kennelklubben visar sans och balans

Så tröstande att Svenska Kennelklubbens ordförande direkt reagerar och ger genmäle både på sociala plattformar, i press och på sin egen webbsida. Han betonar att det är människor som försätter hundar i situationer där de kan göra skada. Svenska Kennelklubbens ordförande

Thomas Uneholt: ”Skötsamma hundägare ska inte behöva vara oroliga för att deras hundar ska bli attackerade av hundar som ägarna inte har kontroll över. Det skötsamma hundsverige ska heller inte behöva bära hundhuvudet för de ägare som inte tar ansvar för sina hundar, därför är vi väldigt glada att regeringen lägger ansvaret där det hör hemma, på hundägare som inte sköter sig,”

Någon dag senare gör Uneholt på SKK webbsida en djupare analys av uppdraget som ministern givit och listar där i ett par tydliga problem. De oseriösa uppfödarna – hur ska man komma åt dom? De oseriösa ägarna – hur når man dom? För hundar som figurerar i rubrikerna återfinns sällan i SKK:s register.

”För att komma åt problemet krävs en seriös genomgång av vad statistiken visar och vad forskningen säger. Om ett förbud mot vissa hundraser i land efter land visar att det inte är lösningen för att få ned hundbetten,

varför skulle det då vara lösningen i Sverige? Man kommer osökt att tänka på talesättet om definitionen av galenskap.

Uneholt beskriver vidare hur det första som ska lösas är de oseriösa uppfödarna, som av okunskap eller med flit, blandar mentala egenskaper som skapar en ohållbar cocktail. ”Fredrik Steen har ett intressant förslag till våra beslutsfattare i inslaget om hur dessa kan stoppas (hänvisar till ett länkat inlägg på webbsidan)”

Uneholt fortsätter; ”det andra problemet som ska lösas är de oseriösa hundägarna, de som har hund av fel anledning eller helt enkelt är fullkomligt olämpliga. I uppdraget till Statskontoret är det länsstyrelsernas och Polismyndighetens arbete som ska utredas. Det är mycket viktigt att fokus INTE flyttas från myndigheternas avgörande arbete, bara för att media lyckades pressa landsbygdsministern till att nämna hundrasförbud. Vi som finns inom SKK vet att rasklub-

barna för american staffordshire terrier och staffordshire bullterrier har prioriterat arbetet med mentalitet och att dessa hundraser är två av ganska få som redan har en BPH 500-analys. Vi som träffar dessa hundar på utställningar och andra evenemang vet att de inte utmärker sig på något sätt jämfört med andra hundar.”

Uneholt avslutar; ”vi vet också att de hundar som figurerar i rubriker sällan brukar återfinnas i våra register. Det är därför djupt orättvist att våra uppfödare och hundägare ska behöva bära hundhuvudet för vad andra ställer till med och inget vi kommer att låta passera stillatigande.” (SKK webbsida publicerat 17 maj 2023 under rubriken ”Hundrelaterade skador och vägen framåt”)

STATISTIK KRÄVS

Det finns ingen hållbar statistik kring hundbett och hundattacker. Ändå figurerar en siffra kring 4000 attacker för 2022. Var kommer siffran från?

De hundattacker som polisen hanterar är ett fåtal och handlar mer om tioalet händelser och hundar.

Däremot finns Socialstyrelsens statistik. Den skapas genom att läkare vid behandling av patienter som blivit bitna av, omkullknuffade av, skadade av hund. Det rapporteras in till Socialstyrelsen som ICD-10-diagnoskod W54 (”Biten eller angripen av hund”). Här finns ingen urskiljning. Pensionären som fick en hoppade hund mot sig och ramlade och fick en spricka i handleden. Barnet som sprang på vägen och blev attackerad av en lös hund. Uppfödaren som gick emellan ett slagsmål i sin hundgård. Alla dessa och fler därtill rymms inom diagnoskoderna.

Läkartidningen (www.lakartidningen.se 2023-02-20) har en djuplodande och seriös artikel belagd med statistik. I den använder man sig just av Socialstyrelsens statistik. Mellan åren 2009-2021 har totalt 49 575 patienter fått ICD-10-diagnoskod W54 (Biten eller angripen av hund) och vårdades därför inom slutet och/eller specialiserad öppenvård. I samma artikel beskrivs att dödsfall förekommer men är liksom hundrelaterade skador i sig ökande både i Sverige och Europa.

Artikeln är saklig och man nyanserar också statistiken och berättar att skador som uppstår vid fall eller som följd av hundattack är vanligare hos äldre och att de statistiskt faller in under samma diagnoskod.

Man avslutar sin artikel med att kraftigt byggda och hårt bitande hundar har blivit populära, att hundhållning i närheten av barn inte alltid varit optimal och att man ser en trend att importerade och insmugglade hundar, har börjat synas i mål om vållande till kroppsskada. Trots de avslutande orden är det inte belagt statistiskt att det är just dessa faktorer som skapat det ökande antalet skador. Ingenstans nämns till exempel det ökande antalet hundar i landet under pandemin.

<https://lakartidningen.se/klinik-och-vetenskap-1/artiklar-1/klinisk-oversikt/2023/02/biten-eller-angripen-av-hund-en-allt-vanligare-diagnos/>

Även försäkringsbolaget Agria stöttar upp debatten genom att skapa motbilder. Det gör man genom

Fredrik Sten, hundcoach:

”I Sverige finns omkring 800 000 hundar. När jag söker på statistik från Socialstyrelsen så kanske man kan säga att det är ungefär 400 personer per år som måste uppsöka sjukhus efter en hundattack. Om vi då utgår ifrån att varje attack är av en unik hund så innebär det att 0,05% av svenska hundar attackerar människor. Alltså 1/20%, inte 1%.”

Vad kan en seriös uppfödare göra?

Kanske är det här en nyhetsfluga som

blåser över. Kanske kommer andra heta debatter att ta över mediautrymmet. Men utredningsuppdraget är givet. Det kan gagna oss. Kommer uppdraget att visa på brister i rapportering kring ras, renras kontra blandras, uppfödare kontra buskavel, registrerad hund kontra oregistrerad, ja då kommer det troligen att gynna oss seriösa uppfödare i längden. Kanske kommer lagkrav som kräver att myndigheter snabbare delar information om hundattacker så att fortsatta attacker av en gång aggressiva

hundar inte längre kommer kunna ske. Det kommer också att gynna oss.

Troligen kommer resultatet av utredningen, det som presenteras en bit in i 2024 att väcka medias uppmärksamhet och då om inte förr behöver vi med våra organisationer, klubbar, föreningar och röster att finnas där och förklara hur vi arbetar med mentalitet, med utbildning av ägare och med avstängning och rapportering av aggressiva hundar.

REGERINGENS UPPDRAG TILL STATSKONTORET

Publicerat på regeringens hemsida 12 maj 2023

Regeringen ger Statskontoret i uppdrag att utvärdera hur länsstyrelsernas och Polismyndighetens verksamhet för att skydda omgivningen mot farliga hundar fungerar. Utvärderingen omfattar även viss djurskyddsverksamhet. Uppdraget ska redovisas senast 28 februari 2024.

– Vi kan konstatera att det är alldeles för många som skadas av hundar varje år. Vi tillsätter nu det här uppdraget för att se över hur arbetet fungerar och om det behöver göras några justeringar. Det är viktigt att myndigheterna har rätt verktyg i sin verktygslåda för att kunna skydda omgivningen mot skador som hundar kan orsaka, säger landsbygdsminister Peter Kullgren.

Statskontoret ska analysera vilka förutsättningar länsstyrelserna och Polismyndigheten har för sitt arbete, om uppgiftsfördelningen mellan myndigheterna fungerar bra, om de har rätt befogenheter och arbetar på ett effektivt sätt och om lagstiftningen som styr deras arbete fungerar bra. Statskontoret ska även vid behov föreslå åtgärder för att bättre skydda omgivningen mot hundrelaterade skador och problem och för en mer effektiv verksamhet.

– Äger du en hund så har du ett ansvar mot hunden och mot omgivningen. Att den inte skadar andra djur eller människor. Klarar man inte att ta det ansvaret så ska man inte heller ha djur och då ska myndigheterna även ha rätt verktyg för att kunna ingripa, fortsätter landsbygdsminister Peter Kullgren.

I uppdraget ingår också att utvärdera viss djurskyddsverksamhet. Det handlar framför allt om myndigheternas verksamhet i situationer där djur lider och omedelbart behöver omhändertas. Även i de fallen behövs rätt förutsättningar för verksamheten och ett effektivt samarbete mellan myndigheterna för att djuren snabbt ska få hjälp.

Uppdraget ska redovisas senast 28 februari 2024.

Ha respekt för människors oro och debattera sakligt

Hundcoachen Fredrik Steen delar med sig till oss i SHF om sina tankar om vad vi uppfödare kan göra

Hundägare och hunduppfödare har ett stort ansvar gentemot gemene man och mot samhället. Lagen är kristallklar här - strikt hundägaransvar. Lagtexten är skriven så att hundägaren är ansvarig för allt hunden gör, oavsett omständigheter och eventuella olyckor, och det kan man så klart tycka mycket om.

Som hundägare och uppfödare av större raser, av hundar som är mer mediala än andra, så kan man nog säga att man har ett ännu större ansvar. Även detta kan man ha synpunkter på, även om det inte hjälper oss på något sätt. I debatter om "farliga hundar" och eventuella rasförbud råder stor okunskap men också diskussioner där man från båda sidor ofta kommer med osanningar och irrelevanta åsikter. Dessa osanningar och irrelevanta åsikter hjälper

oss inte. Tvärtom menar jag att parten som vill begränsa oss tjänar på det. Vi hundälskare framstår ibland som "korkade", löjliga, och osakliga.

Istället för att påstå att exempelvis chihuahuas minsann biter fler människor än amstaff, bör man ha respekt för människors oro och sakligt debattera och föra fram sakliga argument. Exempelvis - "En hund av viss storlek, viss fysisk förmåga, och viss mentalitet kan vara farlig. Detta har dock inget med hundtyp/ras att göra, det är en ägar- och ansvarsfråga."

Hundar med genetiska förutsättningar för att exempelvis ha stora resurser då det gäller aggression och/eller kamplust, är det ju direkt olämpligt att träna "vakt" med, eller utföra extrema kampekar med, och det bör vi sakligt informera och utbilda hundägare i. Ju mer vi stimulerar hundens lust att kampa eller vakta, desto bättre och mer kraftfullt kommer hunden att kunna utföra detta, samtidigt som hundens retningsströklar sänks. Här har vi alla ett ansvar.

Vissa hundtyper blir tyvärr populära inom vissa kretsar, under vissa perioder, och attraherar tyvärr personer som kanske inte ens skulle ha hund överhuvudtaget. På 70-talet var det kanske schäfer, idag är det så kallade "kamphundar", i morgon kan det mycket väl bli olika typer av resursstarka vallhundar. Det blir till slut inga hundtyper kvar att förbjuda. Det som dock är gemensamt för ovan nämnda hundtyper är hundens storlek, hundens kapacitet gällande aggressioner och/eller kamplust.

Detta kan uppfödare göra

Som uppfödare kan vi göra mycket. Kanske betydligt mer än vad vi gör idag. Som seriös uppfödare har vi möjlighet att välja vilka individer vi använder i avel. Många avelsdjur genomgår olika typer av mentaltester innan dom går i avel, och det är bra. Men jag anser att vi som uppfödare måste vara mer kritiska än så till vilka djur vi

använder i aveln. Även om ett MH eller BPH har utförts med ett tillfredsställande resultat kanske man själv som uppfödare måste vara mer kritisk till exempelvis - hur hunden är mot andra hundar i vardagliga situationer, hur mycket ”retning” som krävs innan hunden ”går igång”, om hunden har en besvärande stor kamplust och så vidare. Detta är saker man inte alltid ser i en testsituation, eller ens testar, och är därför den enskilda uppfödarens ansvar. (Jag kan tillägga att jag på så sätt är lite kritisk till de tester jag ovan nämnt.) Hur hunden är mot andra hundar är något som nedärvs i relativt stor grad. Hur ”signalkänslig” hunden är nedärvs också.

En extremt stor kamplust är inte bara förbjudet enligt Jordbruksverkets regler, det kan också vara mycket problematiskt för den enskilda hundägaren och nedärvs vidare i kommande generationer. Här har uppfödaren ett stort ansvar, och att inte ta det ansvaret är som att ”såga på den gren jag själv sitter”. Jag kan som uppfödare så klart inte veta helt säkert hur en blivande valpköpare är eller blir, men jag som uppfödare kan ställa krav. Här tycker jag att webbutbildningen ”Hundägarcertifiering” är ett vettigt krav att ställa på en bra valpköpare som vill ha en valp. ”Innan leverans av valpen vill jag att du gör utbildningen.”

En enkel utbildning på webben är så klart inte hela lösningen, men det finns många vinster med en utbildning som denna. Dels visar man själv som uppfödare att - ”jag ställer krav på dig, jag tar ansvar”. Valpköparen måste engagera sig ett par timmar och göra utbildningen, vilket bara just det är ytterligare ett ”filter”. Valpköparen kommer att lära sig mycket. Grundläggande kunskap och hund, vilket är enormt bra och dessutom lite skönt och bra för dig som uppfödare.

Sist men inte minst - du kan säga och på så sätt debattera och försvara vår verksamhet bättre: Vi är seriösa, vi tar ansvar, alla våra valpköpare tar ett hundägarcertifikat.

Ett bra exempel att inspireras av

På nittiotalet var denna debatt igång, kanske för första gången. Då handlade det om pitbulls och man pratade om att eventuellt förbjuda skyddsträning/tävling för privatpersoner. Detta diskuterades på en hög nivå inom politiken, och både polis och brukshundklubben argumenterade för att inte införa ett sådant förbud, och man agerade. Man tog fram något som idag är känt (och accepterat) som skyddslicens. Jag var själv med i arbetet att ta fram denna licens. Denna utbildning och licens är en teoretisk och en enkel utbildning, där många skyddstävlande till en början var kritiska då man sa att utbildningen var för enkel, det var för bökigt, det gav ingenting och så vidare. Nu vet vi bättre, denna utbildning var ett genidrag för vår verksamhet. Dels så blev den ett ”filter” där människor måste visa engagemang. Det gav den i sin enkelhet mer kunskap och förståelse, men framför allt och kanske viktigast av allt - brukshundklubben och alla som vill träna/tävla skydd - visade att dom tog ansvar.

Vi tar ansvar, det är inte vi och våra skyddshundar som är ett problem. Problemet med hundar som biter, det ligger hos dem som inte vill/kan/orkar ta en licens.

Mot förbud - för utbildning och ansvar

Jag är emot och tror inte att olika typer av förbud gör någon skillnad, tvärtom. Men jag tror på utbildning och ansvar, och jag tror på krav på våra uppfödare från SKK, samt krav på våra valpköpare från uppfödare.

Vänligen Hundcoachen Fredrik Steen

FREDRIK STEEN PLAY

Fredrik tipsar om sin PLAY kanal.
Ett ”Netflix” för alla hundälskare.

www.fredriksteenplay.se

**Sommarerbjudande -
SHF i samarbete med
Husdjursansvar i Norden AB
erbjuder halva priset på
Hundägarcertifiering t.o.m. 31 juli**

<https://www.hundagarcertifiering.se/offer/06ae2f85-690c-40b1-920d-1daa-b2049ee8>

Reaktioner hos uppfödare, hundmänniskor och hundägare om utspelet

Hur tänker engagerade i hund om ministrarnas uppdrag till utredning och om reporterens snabba koppling till hundrasförbud? Vi har naturligtvis olika ingångar beroende på vilken ras, erfarenhet och nyttjandeområde vi verkar inom. Här följer några oredigerade röster som får spegla både känslor och kunskaper som vill komma till uttryck i debatten som en pockande journalist på SVT Västerbotten drog igång när han intervjuade jordbruksministern.

Inga Lill Larsson, beskrivare och domare inom hundars mentalitet SKK, SBK och AfR

”En av anledningarna att jag engagerat mig så mycket i rottweiler är att jag inte vill ha ett rasförbud. Oberoende av ras är det vi människor som ställer till det för hundarna. Vi tar inte hänsyn till ursprung, vad raserna tagits fram till och anpassar inte uppfostran och dressyrmeter till hund, ras, individ. Vi är också dåliga på att tillgodose hundarnas behov av att få vara hund. Det här går givetvis att ändra på och mycket ligger i den information som valpköparna får med sig tillsammans med valpen.

Den blandrasavel som idag är så populär är oansvarig då man inte ser till raskombinationernas särskilda behov. Det är fortfarande viktigt att föräldradjuren är friska, har god mentalitet, får uppfostran och stimulans. Vi har nog världens hårdaste hundägarlagar i Sverige. Hundarna ska hållas i koppel större delen av året och det finns krav på

hundhållning för hundens hälsa och välmåendes. Satsa förr på hundägarutbildning och att de hundägare som missköter sina djur inte får ha djur.

Våra husdjur gör en mycket stor insats i samhället inom många områden. Att förbjuda vissa raser innebär bara att blandrasaveln ökar och att oseriösa uppfödare kan ta hutlöst betalt för hitte-på-egenskaper. Den olagliga smuggelimporten är också viktig att stävja. Ohälsa kan leda till många konsekvenser.”

Jeanette Sjöstedt, uppfödare av belgisk vallhund/malinois, tibetansk mastiff, tidigare engelsk bulldog. Hundförare i försvarsmakten, testledare och figurant för Mh/MT

”Tankar från hundgården. 400 hundar skadar eller biter någon som behöver kontakta sjukvården varje år. Här finns också inräknad de gamla som fallit till marken då en hund hoppat upp på dem och de ramlar och gör sig illa.

Jag undrar också i mitt stilla sinne hur många hundägare, kennelägare som kommer in med skadade knän då hunden sprungit in i dom och menisken eller korsbandet gått sönder. Eller kanske man rent av behövs sys för man stoppat ner handen mellan två bråkande hundar. Jag menar inte att förringa problemet med hundar som går till anfall mot människor men jag tror inte att problemet är så stort som media vill påskina.

Jag tycker också att vi kennelägare skulle få mer hjälp och stöd från SKK, SBK och framförallt Länsstyrelsen. Hur många gånger hamnar vi uppfödare inte i den situationen där vi inser att valet av valpköpare blivit helt fel. Ibland har det börjat bra men så har valpköparens livsförhållanden ändrats radikalt och valpköparen kan eller vill inte se att den inte längre kan erbjuda ett bra liv till hunden. Därmed är de inte heller längre bra hundägare. Vi ser hur hunden far illa och att den kan bli en potentiell fara för samhället om den inte placeras om. Här står vi oss helt slätt och någon hjälp finns inte att få.

Vi har som uppfödare en massa av skyldigheter men inga rättigheter överhuvudtaget den dagen som valpen lämnat kenneln. Här borde SKK, SBK och Länsstyrelsen kunna vara oss behjälpliga. Jag som kennelägare vet vilken typ av hund jag fött upp och har oftast koll på resten av kullen och kan utvärdera händelser från ett uppfödarperspektiv. Därför vore ett samarbete på sin plats istället som nu när man sällan eller aldrig får stöd i stöttning vid tvister med valpköpare.

Jag anser också som uppfödare Malinois och TM att jag som uppfödare borde få lägga till i köpekontraktet att hunden måste MH testas och röntgas. Detta skulle göra att vi som uppfödare har större möjlighet att följa linjerna och utvärdera dem. Jag kan utifrån mina egna erfarenheter som uppfödare säga att det är minst lika vanligt att hundar biter människor för att dom har ont.

Vi har också ett annat spår i detta. Det är när hundar blir akut sjuka och biter av den anledning. Alla har nog läst om hundar med TBE som blivit totalt personlighetsförändrade. Klart vi ska samtala och före en dialog om ämnet men det måste göras på ett evidensbaserat underlag och i samråd med just uppfödare av alla raser.

Slutligen har vi detta med alla olagliga och lagliga importhundar. Det är ett enormt problem anser jag, då vi inte vet något om vad hunden varit med om. Samtal och samarbete är vägen framåt. Inte förbud och skuldbeläggande.”

Magnus Björk förestår LM Björks vakthundar och utbildning i Skåne

”Det är inte helt oväntat att det kommer bli så antingen nu eller i ett senare skede. Problemet hade varit mindre om det varit tillståndspliktigt att föda upp hundar, från första kullen. Ansökan hos JBV som sedan Länsstyrelsen kontrollerar samt inneha F-skatt.

Den svenska mentaliteten är så glorifierad att vi prompt ska visa att våra skarpa raser är så underbara istället för att inse och leva med den genetik där är. Vi vill istället gärna ha den där mystiska rasen med en spännande historia för att sedan bevisa för omvärlden vilken kelgris det är. Samtidigt, vid ett senare skede berätta att den försvarar mig med sitt liv om något skulle hända men i andra situationer är det en harmlös hund. Det är alltid lättare leva med en stabil dominant hund och även en vaktande hund som tydligt visar vad den vill än med en osäker tillbakatryckt hund, vilket det blir när man försöker glorifiera rasen och gå emot ursprung. Jag menar att det finns många raser idag som är farliga på grund av att vi försöker anpassa hunden till ett nytt klimat. En av dom dummaste sakerna menar jag är att göra MH och rätta sig efter det vad det gäller herdehundar. MH är skapat av försvarsmakten och ska vara för arbetande hundar med förare i tjänst. Visst kan det ge en fingervisning var hunden står men inte på denna typ av hund då den

inte ska vara socialt anpassad och inte heller acceptera handling av främmande person. Detta är ju en ras som är avlad för att vakta sitt territorium och flock vad som nu ingår i den och trivs med att vara där och ska ha en naturlig vaksamhet mot det den inte känner igen.

När man anpassar aveln efter det får man en annan typ av hund än vad standard säger vilket inte slutar bra och olyckan är där. Det går snabbt att avla fel, vilket har pågått länge. Den stora modell av caucasian är inte vad den varit förr den avlade Röda stjärnan om till en kraftfull vakthund och betyder därmed att den inte är den perfekta boskapshunden längre. Skulle vara synd med en sådan stor hund och få möta en flock vargar till exempel då den inte är anpassad kroppsligt för det mötet. En enorm styrka men ingen atlet sen ska den ju inte vara ensam heller vilket också blir ett problem. Det är den stora modell som nu blir populär i Europa och vi försöker anpassa den till ett normalt familjeliv med att rikta aveln ditåt vilket resulterar i hundar som blir fångna i sin egen kropp, genetik säger en sak och fostran en annan och krocken blir farlig.

Det är samma sak med kamphundar att förneka deras genetik och inte tillgodose hundens behov. Det blir absurt när man köper en kamphund men aldrig låter den kampa. Eller en ovcharka men aldrig låta den vakta. Det är i regel i dom raserna vi försöker anpassa som olyckorna är framme. Det är som att köpa en tysk jaktterrier och inte låta den jaga utan istället leva med den som pensionär på 6:e våningen. Det blir mycket gosa och att leva som ren sällskapshund med lite långsamma promenader, för blir inte hunden vad man gör den till? Exemplet kan bli många men ni förstår nog vad jag menar. Nä, hunden blir inte vad man gör den till för genetik betyder mycket och även om det ligger långt bak slår det igenom ibland och i regel när man minst anar.

Jag bedriver en vakthundsfirma och får ofta mail och telefonsamtal om att ta över problematiska hundar och blir rätt förvånad många gånger av valet av ras folk gjort och hur dom fått hjälp och råd av hundtränare. Fysiskt och psykiskt stimulans i min värld är väl nr ett. När vi tar över ovcharka eller annan typ av moloss till våran firma för dom är svårhanterliga så är just motion och möjlighet att få vakta det som dom får göra först. Sen är dom formbara för dom kommer i sitt rätta element. Samma sak förr när vi jobba med kamphundar som pressa canario och andra starka raser. Motion och lite kampövningar sen är hundens viktigaste behov tillgodosedda och dom behöver

inte finna egna lösningar för att tillfredsställa sig själv. Det blir sällan bra med dom lösningarna.

Man kan absolut tillgodose hundars behov på många olika sätt men en kamphund vill ju jobba med något fysiskt och ska bli och känna sig trött . Ja, kamp trigger, men tillsammans med övrig motion och struktur med fast rutin blir en stor igenkänningsfaktor för hunden att nu jobbar vi. På så sätt kommer ju inte sido-olyckorna fram, för behovet är tillgodosett. Ansvar och rutin är av största vikt. Om jag har en ovcharka behöver barnens kompisar verkligen leka med hunden? När vi får gäster behöver verkligen hunden vara i centrum just då ? För då har vi nog valt fel ras.

Lena Johansson, tidigare uppfödare av newfoundlands-hund och nu ägare av långhårig schäfer

”Det uppfödare av alla raser kan göra är att använda sunda djur i avel både exteriört och mentalt och föda upp i bra miljö. Givetvis med mänsklig kontakta, bra foder, veterinärbesiktning, vaccinationer avmaskning mm. Sånt som erfarna, seriösa uppfödare gör. Därtill ska uppfödare ansvara, på alla sätt som går, för att valpen ska komma till ett bra hem och det är sen ett stort ansvar för den nya ägaren att göra hunden till en trevlig ”medborgare”.

I ett TV-inslag föreslogs att man skulle blanda in Skattemyndigheten för att stävja oseriös avel. Det är på gott och ont. Det skulle kunna bli ett omfattande angiveri på grund av avundsjuka.

Det gäller att ta ansvar och visa respekt. Vi behöver ta lärdom från andra länder. Där har inte bitstatistiken sjunkit när raser förbjudits. Och vad jag vet har man släppt rasförbud i Italien. Nej jag anser, att rasförbud, är helt fel väg att gå. SKK och SBK skulle kunna vara mer framåt med information, kurser och utbildningar. ”

Sammanfattning av finsk studie om aggressivitet hos hund

Översatt och sammanfattat för SHF av Monika Wahlstedt

I en finsk studie från 2021 baserad på flera tusen hundar av olika raser framkom kopplingar mellan rädsla, ålder, ras, närvaron av andra hundar i närheten och ägarens tidigare erfarenhet i sammanhang där hundar visat aggressivitet mot människor. Studien sammanfattas med en förhoppning att den skulle kunna bidra med förståelse och kanske till och med förebygga aggressivitet.

Det finns en hel arsenal av aggressiva beteenden hos hund. Dit hör morrande, skällande, nafsande och bitande. Dessa beteenden är normala delar av hundens beteendepertoar och förekommer också i oladdade situationer som vid lek. Att förstå vilka faktorer som ligger bakom aggressiva beteenden och vad som motiverar hunden att utföra dem är viktigt. För en familjehund är tex aggressiva beteenden oönskade medan det hos hundar i särskilda arbeten till och med är önskvärt.

Hundgenetikgruppen vid Helsingfors universitet gjorde en studie där information om aggressiva beteenden och riskfaktorer som kan utlösa desamma samlades in. Materialet var omfattande. Man använde sig av data från 9000 hundar och kompletterade med material från en än mer omfattande databas omfattande 14 000 hundar. I studien undersöktes aggressivitet mot både hundägaren själv som mot okända människor.

I studien klassades hundarna som aggressiva om dom ofta morrade och/

eller gjorde försök att nafs eller bita människor emellanåt. Man utgick i studien från en serie situationer där beteendet eventuellt kunde uppvisas. Faktorer bakom aggressiva beteenden Hundars rädsla hade en stark koppling till aggressivitet. Även ålder var att beakta som en faktor. Äldre hundar uppvisade oftare aggressivitet än yngre, vilket antogs kunna bero på eventuell sjukdom eller smärta eller att sinnena trubbas av med åldern vilket gör hunden mindre observant och därmed riskerar att överraskas.

Man såg att små hundar oftare uppvisade aggressivitet än hundar av medelstorlek eller stora hundar. Men de små hundarnas aggressivitet var mindre hotfull och farlig för människa än stora hundars varför man tar mindre notis om små hundars aggressivitet i samhället.

Man såg entydigt att kastrering/sterilisering inte hade någon effekt på aggressivt beteende.

Det var också troligare att förstagsägares hund skulle bete sig aggressivt jämfört med ägare som hade tidigare haft hund. Man såg också att hundar som levde tillsammans med andra hundar uppvisade mindre aggressivitet än hundar som levde utan andra hundar. Vad orsaken var till det vet man inte även om man sett samma trend i andra studier.

Rasskillnader som kunde noteras

I studien visade det sig att de raser som uppvisade flest aggressiva beteenden

var långhårig collie, pudel av tre varianter (toy, dvärg och mellan) samt dvärgschnauzer. Labrador retriever och golden retriever fanns i den andra änden av skalan. Där uppvisades färst aggressiva beteenden.

Kan studien förebygga aggressivitet

Eftersom studien beskriver att framtida hundägare skall ta reda på mycket om rasers ursprung och behov innan man skaffar sin hund så har vi uppfödare och hundklubbar en stor uppgift att fylla. Därtill visar studien att uppfödare ska vara än mer noggranna i valet av föräldradjur eftersom både rädsla och aggressivitet är beteenden som i hög grad är ärftliga.

Studien i sin helhet kan du läsa via länken nedan. Den är en del i ett större akademiskt finskt projekt där man undersöker djurbeteenden, omgivningsfaktorer, genetiska faktorer och metabola förändringar. Studien utförs av professor Hannes Lohi's forskargrupp vid Veterinärmedicinska fakulteten, Helsingfors Universitet.

Original article:

Salla Mikkola, Milla Salonen, Jenni Puurunen, Emma Hakanen, Sini Sulkama, César Araujo, Hannes Lohi. Aggressive behaviour is affected by demographic, environmental and behavioural factors in purebred dogs. Scientific Reports. doi.org/10.1038/s41598-021-88793-5

**Hur påverkade debatten om aggressiva hundar dig som uppfödare?
Vad tänker du om ämnet aggressiva hundar?
Hur avlar du med tanke på aggressivitet och rädsla?**

Olika raser har olika mentalitet och vi tänker att uppfödare tänker olika om ämnet och att en debatt därför kan berika oss.

**Välkommen med dina tankar till:
redaktor@svenskahunduppfodarforeningen.se**

Mentorer

Nedanstående medlemmar som anmält intresse för att bli mentorer har godkänt att vi lägger ut deras namn och mailadresser. Välkommen att ta kontakt med någon av dem:

Pia Nilsson, Mörrum, zhinzimbas7@gmail.com
Vi, jag Pia och min man Nils-Åke, har sedan 2005, uppfödning av rasen shetland sheepdog. Vi föder upp 1-3 kullar/år i en liten familjekennel.

Eva Zittorin, Fjälkinge, rantafej@live.se
Slovenský kopov, nederländse kooikerhondje, golden retriever

Ingrid Kruse, Bräkne-Hoby, inka@wiitch-hoos.se
Grosser schweizer sennenhund

Helene Björkman, Sandviken, helene@barecho.com,
springer spaniel

Christina Strandberg, Enköping, 0760-195798, dobguns@hotmail.com. Kennel sedan 1989. Dobermann och dansk svensk gårdshund. Varit engagerad i SKK, SBK & rasklubbar. Utställningar, mentalsektorn, tjänstehund. Utb. testledare, utställningsansvarig.

Jenny Nilsson, Årsunda, jenny@barecho.se, springer spaniel

Lena Bertilsson, Mörrum, busalizas@yahoo.se, släthårig foxterrier

Susanne Ekstedt, Uppsala, susanne@uniquedogs.eu
Uppfödare av labrador retriever sedan 1988, driver hunddagis sedan 2010. Diskuterar och delar gärna med mig av mina erfarenheter kring avelsfrågor och är gärna stöd i samband med förlossningar.

Anette Nielsen, Örbyhus, lomenos@hotmail.se, kennel Lomenos. Chihuahua. Född och uppväxt med hundar och uppfödning, olika raser stora som små. Under eget prefix har jag fött upp chihuahua sedan 1982 och dessförinnan varit "lärling" i kennel som jag ärvde. Jag har gått uppförutbildningen två gånger samt utbildning i fördjupad genetik. Jag agerar mentor i dag till några nya i rasen jag föder upp.

Ulrika Lundqvist, ulrika.norling@hotmail.com, kennel Lambington. Med 31 kullar i bagaget och flera raser har jag tills idag varit mentor till flera uppfödare. Jag har gått uppförutbildningen två gånger, senast förnyat 2020 och har utbildning i mentorskap sedan tidigare tjänst i Svenska Kyrkan.

SKK:s distansutbildningar – del 2

Text: Monica Blomberg

Denna artikel har delats upp i två för att vi skall kunna gå igenom alla de olika kurser som SKK erbjuder oss ägare/uppfödare av hundar på distans. I första delen gick vi igenom uppfödarutbildningen på distans, distansutbildning i hundavel och genetik samt den relativt nya utbildningen hundägarutbildning. I del två går vi in på hundens beteende distanskurs, mera mentalitet - förstå, tolka och påverka hundars beteende samt den relativt nya utbildningen rädsla hos hund. De två resterande utbildningarna som finns är engelska för ringsekreterare på distans samt föreningskunskap, dessa kommer tas upp i olika artiklar framöver.

Vad är så bra med att gå en utbildning digitalt? Det är ett utmärkt sätt för den som kanske inte har så lätt att avsätta en specifik dag/kväll i veckan för en kurs (den här kursen finns endast i digital form idag, maj 2023) på en fysisk plats. Genom den digitala plattformen så kan man själv välja när man skall logga in och vara aktiv, så länge man håller sig inom de tidsramar som rekommenderas för kursen. Liksom många andra digitala utbildningar så varierar kunskaperna hos deltagarna. Genom att delge varandra - nya som gamla rävar - så kanske man får kunskaper som man inte haft tidigare.

Tänk på att man måste ha tillgång till dator/surfplatta/telefon samt internetuppkoppling för att kunna gå de digitala utbildningarna.

Rädsla hos hund

Detta är en relativt ny utbildning som SKK gått ut med. Det är en självstudiekurs som du har tillgång till i tre månader från det att du köper den. Direkt när du köpt kursen så får du en länk till din mail och du kan starta när du vill (inom 3 månader) och göra den i ditt eget tempo. SKK uppskattar att kursen tar cirka 4–5 timmar att genomföra.

Jag valde att gå den här kursen för att se vem den kan rikta sig till och blev mycket glad över innehållet. SKK har fått med otroligt mycket på en mindre kurs, den har ett lågt pris och så värd sina pengar. Man går inte bara in på hundarnas rädslor utan man går även in på hur/vad en ägare kan göra. Otroligt mycket tips med video som är lätta att förstå, även förklaring hur man kan

vidareutveckla denna typ av träning. Problematiken hos hundarna som tas upp varierar - allt från skotträdsla till social rädsla. Medverkar som sakkunniga gör Åsa Nilsson, psykiater och professor emeritus i medicinsk psykologi och hundägarcoach Memea Mohlin. Kursen innehåller information kring varför hundar blir rädda, lite om hur du kan läsa av din hund (tecken på rädsla/osäkerhet/aggression) samt tips till hundägare hur du ska hantera din hund och dennes rädslor.

Kursen består av följande delar:

Alla kan bli rädda

Här går man igenom:

- Vad rädsla är
- Att man behöver rädsla
- Arv och miljö/erfarenhet
- Andra faktorer som kan påverka
- När rädslan blir ett problem

Kroppsspråk rädsla

Här går man igenom:

- Så ser en rädd hund ut

- Hundens kroppshållning
- Hundens ansiktsuttryck samt hundens svans

Så hanterar en rädd hund sina känslor

Här går man igenom:

- Olika strategier för att hantera rädsla
- Fly, frysa, fajtas
- Nyfikenhet - motsatsen till rädsla
- Blandade känslor

Olika typer av rädsla

Här går man igenom:

- Introduktion
- Social rädsla
- Miljörädsla
- Underlagsrädsla
- Ljudrädsla
- Separationsångest

Att bemöta den rädda hunden

Här går man igenom:

- Att tänka på när du har en rädd hund
- En berättelse "När Karo blir rädd"
- Utan utväg - farlig hund

Tips från hundägarcoachen Memea

I detta avsnitt får vi följa några olika hundar med olika rädsloproblem, får tips om hur dessa kan tränas och hur man kan fortsätta sin träning.

Efter varje del kommer ett litet test där man kan testa sina kunskaper på det man gått igenom under den delen av kursen. Jag tycker detta är en kurs som passar de flesta, har själv rekommenderat kursen till några av mina valpköpare och vet även en del rasklubbar som nämnt den för sina medlemmar.

Kursen har en lättförståelig information kring hur du kan se vissa tecken hos din hund gällande rädslor, men även när det går över till aggression. Samtidigt så finns det en hel del videos med information och instruktioner hur du kan träna din hund vid olika typer av rädslor.

Kursen är väl värd de 425 kr den kostar idag (maj 2023).

Hundens beteende distanskurs

De flesta av oss har ett stort intresse av hundars mentalitet. Mentaliteten är viktig för att våra hundar skall klara av att fungera i dagens samhälle. Det är ännu mer

viktigt för oss uppfödare då vi bidrar med våra valpar till hundpopulationen i Sverige, kanske även övriga världen. Om du vill lära dig mer om hundens beteende och var det härstammar ifrån, då är detta en kurs för dig.

Kursen riktar sig till alla SKK medlemmar som önskar lära sig mer kring hundens beteende. Inga förkunskaper krävs. Målet är att ge de deltagande grundläggande kunskaper om hundens beteende. Det är en distanskurs som sträcker sig över en tioveckorsperiod med fem tillfällen. Varje tillfälle öppnas med en tvåveckorsperiod. SKK uppskattar att det tar ca 2–4 timmar per tillfälle för inläsning och utförande av diskussioner, tester och så vidare. Dock är det alltid individuellt hur mycket studietid som krävs. Kursen sker digitalt i PingPong där det är 8–20 deltagare ihop med en handledare som finns till hands för hjälp om det behövs under kursens gång. Kursen är upplagd med mycket självstudier och så länge man håller sig inom kursens tidsram kan man välja när man vill studera.

Utbildningen baserar sig ”Hundens språk och tankar” av etolog Per Jensen, som deltagaren själv införskaffar. Observera att det finns flera upplagor av boken och det är

den senaste upplagan (utgiven juni 2021) som sidhänvisningen refererar till (maj 2023). Om man köper boken i samband med anmälan erhåller man 25 % rabatt på boken. Övrigt utbildningsmaterial finns inne i kursen.

Kursen hålls av handledare som är centralt utbildade och certifierade via SKK. Alla handledare har samma utbildning så att kursen skall hålla samma kvalitet oavsett vilken handledare du får.

Kursens innehåll är:

- Vad är en hund?
- Hundens beteende
- Vad påverkar hundens beteende?
- Hunden och människan
- Att mäta och dokumentera hundars mentalitet

Kursen går in på hundens domesticering (när hunden gick från varg till hund), hur hunden kommunicerar, relationen människa-hund, hur man mäter och dokumenterar hundars mentalitet med mera. För erhållande av diplom för genomgången kurs i hundens beteende krävs minst 80 % närvaro i diskussionsforum samt godkända kunskapstester och inlämningsuppgifter.

Foto: Marlene Lundmark

Foto: Maria Gustafsson

Mera mentalitet - förstå, tolka och påverka hundars beteende

Utbildningen riktar sig till alla SKK:s medlemmar som vill få fördjupade sina kunskaper i hundars beteende, mentala egenskaper och rasskillnader samt få insikt i de verktyg som används inom SKK-organisationen avseende hundars mentalitet. Ett tips är att du genomgått SKK:s distanskurs hundens beteende innan du tar den här kursen.

Här går man mer in på våra hundraser, deras funktion och arbetsområde, hundars beteende, mentala egenskaper och hur du kan påverka din hunds agerande och uppträdande. Funderar du på hur hundars mentalitet kan beskrivas och testas samt hur resultaten kan användas, då är detta kursen för dig. Distanskursen sträcker sig över en tolvveckorsperiod med fyra olika delar. Varje del öppnas med en treveckorsperiod. SKK uppskattar att det tar ca 3–5 timmar per del, exklusive inläsning, att utföra diskussioner, tester och så vidare. Dock är det alltid individuellt hur mycket studietid som krävs. Kursen sker digitalt i PingPong där det är 8–15 deltagare ihop med en handledare som finns till hand för hjälp om detta behövs. Den är upplagd med mycket självstudier och man kan

välja när man vill studera så länge man håller sig inom kursens tidsram. Kursen bygger mycket på diskussioner med de andra deltagarna men även instuderingsfrågor, inlämningar m.m.

Litteraturen är till stor del producerad för kursen. Författarna är Curt och Inga-Lill Blixt, Lars Fält, Kenth Svartberg, Åsa Lindholm, Per Arvelius, Katja Nilsson och Helena Frögéli. Allt kursmaterial finns tillgängligt i utbildningsplattformen. Kursen hålls av handledare som är centralt utbildade och certifierade via SKK. Alla handledare har samma utbildning så att kursen skall hålla samma kvalitet oavsett vilken handledare du får.

Kursens innehåll är:

- Del I - Om hundraser
- Del II - Kommunikation och beteende
- Del III - Relation hund – människa
- Del IV - Att dokumentera beteenden

SKK har många kursmål i denna utbildning, till exempel:

- Kunskap om våra hundraser och rasgrupper
- Förståelse för hundars funktion och arbetsområden
- Kunskap om "farliga" hundar
- Kunna tolka och jämföra personlighet hos olika hundar och hundraser
- Kunna läsa av och tolka hundars kommunikation och beteende
- Kunskap om hundars mentala egenskaper och förstå hur dessa påverkar hundens beteende
- Förståelse för relationen mellan hund och människa och hur den kan påverka hundens agerande
- Kunna förstå och förklara hundens mentala utveckling från valp till vuxen och hur den kan påverka den vuxna hundens beteende
- Kunskap om de verktyg som används inom SKK-organisationen avseende hundars mentalitet
- Förståelse för och kunna förklara hur mentala egenskaper kan påverkas genom avel

Kursen riktar sig både till dem som är rutinerade uppfödare och dem som är hundägare. Det är mycket viktigt att vi som uppfödare har goda kunskaper om hundars mentalitet så att vi avlar sunt men även kan hjälpa valpköpare att välja både rätt ras och även rätt valp.

För erhållande av diplom för genomgången kurs krävs att deltagaren har minst 80 % närvaro i diskussionsforum samt har genomfört godkända instuderingsfrågor och inlämningsuppgifter.

Nu är sommaren runt knuten och många önskar åka på semester med sin hund. Det är också högsäsong för utställning och tävlingar runt om i världen och även under sommaren finns det tikar som skall paras.

RESA UTOMLANDS MED HUND

av Monica Blomberg

I detta avsnitt skall vi prata en del om vad som gäller när du reser med din egen hund men även vad som gäller om du skickar din hund med annan person, till exempel en handler på utställning. Reglerna ändras ofta från Jordbruksverkets håll och det är vår skyldighet att hålla oss uppdaterade.

Det finns en reseguide på Jordbruksverket som man kan fylla i för att få information om vad som gäller vid en resa från ett visst land:

[Reseguide för hundar och katter - Jordbruksverket](#)

Men det är viktigt att ha koll vad som gäller för inresa i de olika länderna och det finner du på det aktuella landets myndighet gällande inresa med hund. Det kan skilja på mycket, vissa länder kräver avmaskning hos veterinär (oftast rävens dvärgbandmask) innan inresa, andra kan ha krav på rabies vaccinationen inte får vara äldre än ett

år och så vidare. Så mycket viktigt att man själv har kollat upp vad som gäller innan resa. Det finns även vissa raser som är olagliga i andra länder, så mycket viktigt att även ha koll på att din ras är laglig att äga i det land du tänkt åka till.

Förr var det många som lät en handler ta med deras hund på utställning, folk hjälpte varandra att transportera hundar för parningar, man hjälptes åt att leverera valpar åt varandra i olika länder och så vidare. Detta syns ofta ännu idag på olika Facebookgrupper med mera. Nu är lagarna ändrade och detta är inte längre möjligt utan att hunden är införd i TRACES eller att ägaren/köparen reser samma väg max fem dagar senare. Man kan alltså låta en person ta hunden till exempel till utställning i Danmark men man själv måste komma och ta den över gränsen inom fem dagar efter att hunden anlant i landet.

Om hunden INTE reser samtidigt som du själv till Sverige så finns lite fler regler. Reser hunden fem dagar före eller efter din egen resa, till samma plats, så ska hunden, förutom sällskapsdjurspass eller veterinärintyg, ha de här dokumenten med sig:

- ”En djurägareförsäkring för sällskapsdjur där du anger att ditt djur (id-nummer och passnummer) får transporteras av det ombud eller den fraktfirma som du ska anlita och att djuret inte ska säljas. Kom ihåg att fylla i rutan för fullmakt längst ner på blanketten. Kopior på din egen biljett eller bokning, så man kan se när du åker och vart.” Från jordbruksverket.
- Hunden skall komma från en registrerad eller godkänd anläggning, detta krävs för att veterinären sedan skall kunna utföra ett TRACES-intyg. Det får inte ha rapporterats någon rabieessmitta på anläggningen under de 30 dagarna innan hunden skall resa till Sverige. Det kan även hända att du måste registrera din anläggning vid mottagande av hunden. Detta gör du isåfall på Jordbruksverkets hemsida.
- TRACES-intyg. TRACES är en databas för rapportering av internationell handel med djur. Veterinären

besiktigar hunden, max 48 timmar före avresa som skrivs in i hundens pass, veterinären kontrollerar också att alla dokument stämmer med hunden samt följer reglerna. Därefter lägger veterinären in uppgifterna i TRACES och sen får du/uppfödaren/säljaren en utskrift av intyget CANIS-FELIS-FERRETS-INTRA som den officiella veterinären behöver stämpla och signera och därmed visa att djuret är kontrollerat och uppfyller reglerna. Det är endast officiella veterinärer som får utföra TRACES, viktigt att kolla upp detta i det landet du skall importera ifrån. I Sverige är det distriktsveterinärerna som får utföra TRACES. ”TRACES-intyget ska visas upp ihop med djurets pass när du tar in djuret i Sverige. Det är giltigt i 10 dagar för transporten till Sverige räknat från det datum då det utfärdades.” taget från Jordbruksverkets hemsida.

- Transportören skall vara registrerad. Det är viktigt att man hittar en transportör som har alla sina papper i ordning så att TRACES kan utföras och att importen går lagligt till.
- Om du skall flyga med din hund så kan flygbolagen ha sina egna krav på vad som krävs för att resa med din hund, så kontakta gärna flygbolaget och få all information innan du bokar din resa. Här kan du läsa mer om flyg med hund och reglerna kring det: <https://www.iata.org/en/youandiata/travelers/traveling-with-pets/>

Från Jordbruksverket:

”Om fler än 5 hundar reser i grupp för att tävla eller träna: När du ska resa med en grupp på fler än 5 hundar över 6 månaders ålder som ska delta i en utställning eller tävling, eller ska tränas inför ett sådant evenemang, ska du förutom passet ha med dig ett skriftligt bevis på att hundarna har registrerats med id-nummer för att delta i evenemanget. Du kan också ha med dig ett skriftligt bevis på att de är registrerade i en organisation som arrangerar sådana evenemang. Exempel på giltiga dokument är den aktuella utställnings- eller tävlingskatalogen eller stamtavlor från till exempel Svenska Kennelklubben där hundarnas id-nummer framgår.

Tänk på att du också måste kontakta landet dit hunden ska resa för att ta reda på om det finns några fler regler som gäller. Om du reser i grupp med fler än 5 hundar som inte ska delta i något evenemang så gäller andra regler som du kan läsa om under rubriken nedan. De reglerna gäller också för de hundar i gruppen som är yngre än 6 månader.

Regler vid resa med fler än 5 hundar

Det finns fler regler som gäller när hundar:

- ska säljas eller på annat sätt byta ägare genom till exempel adoption eller övertagande
- reser helt ensamma
- reser med ett ombud oberoende av ägaren
- reser samma väg som sin ägare men mer än 5 dagar före eller efter ägaren
- reser 5 stycken eller fler i grupp tillsammans med sin ägare, även om de inte ska säljas

Om hunden omfattas av ovanstående och ska resa till ett EU-land gäller det här:

- En hund som reser till en ny ägare i ett annat EU-land ska komma från en registrerad eller godkänd anläggning. Läs mer i stycket nedan.
- Du ska anlita en officiell veterinär som kontrollerar att hunden uppfyller kraven. Den officiella veterinären ska kontrollera hundens id-nummer och uppgifterna i passet och genomföra en klinisk besiktning av hunden inom 48 timmar före avresan från Sverige. Veterinären lägger sedan in uppgifterna i ett datasystem som kallas TRACES.NT. Du får ett hälsointyg som visar att hunden är kontrollerad och uppfyller kraven.
- Du som transporterar hundar till ett annat EU-land ska registrera dig som transportör om syftet är att hundarna ska byta ägare eller användas i verksamhet där syftet är att tjäna pengar. Läs mer i stycket nedan.
- Hälsointyget ska visas upp ihop med hundens pass vid införseln. Det är giltigt i 10 dagar från den dag det utfärdas. Kontrollera att veterinären är en officiell veterinär och har tillgång till TRACES när du bokar din tid. Tänk dock på att hunden inte påbörjar sin resa senare än 48 timmar efter besiktningen.”

- När du reser in i Sverige igen med din hund/hundar så ska du alltid anmäla dem till tullverket. Hunden skall alltid anmälas till tullen. När du anländer till Sverige har du 2 alternativ:
 1. Köra i röd fil vid ankomst till Sverige och anmäla djuret på tullplatsen
 2. Anmäla din hund innan hemresan via tullverkets hemsida: Resa med hund eller katt - Tullverket Då kan du köra i grön fil vid ankomst till Sverige.

Vid inresa från vissa länder utanför EU krävs det att man reser in via en entry point:

- Ett djur som tas in i EU kan bara tas in genom en så kallad Entry Point. En entry point är särskilda utsedda inreseorter – du hittar dem här: https://ec.europa.eu/food/animals/pet-movement/eu-legislation/non-commercial-non-eu/tpe_en
- Se till att du alltid har all dokumentation innan resan, till exempel pass, att hunden är chippad, vaccinationer, eventuell veterinär besiktning, veterinärintyg och så vidare. Allt skall vara kvar i original, om någon skulle ifrågasätta din hunds resa till det land du reser men även vid inresan tillbaka till Sverige är det viktigt att kunna uppvisa dokumentation på att allt skett på laglig väg.

Det är viktigt att ni har koll på vad landet/länderna ni åker till har för krav för inresa men ni måste även ha koll på vad som gäller i de länder ni eventuellt reser igenom samt vad Sverige kräver när du vill resa hit igen efter din utlandsresa.

Jag rekommenderar er att även läsa artikeln gällande import från förra numret och även artikeln kring export som ni finner i detta nummer.”

Export av hund

Text: Monica Blomberg

I förra numret av tidningen pratade vi om att importera hundar till oss här i Sverige. I detta nummer ska vi istället ta upp vad vi ska göra om vi ska exportera valpar/hundar utomlands.

Det kan finnas många skäl till att exportera en hund från Sverige till utlandet. Det vanligaste skälet kanske är att vi som uppfödare önskar dela våra linjer till andra seriösa uppfödare utomlands, att öka avelsbasen i just det landet och öka den genetiska variationen. Det är också en ära att få sina valpar och sitt kennelnamn spritt utomlands. Det är en liten bekräftelse på att ens uppfödningar är så pass bra att andra uppfödare öppnat ögonen för dem och önskar få in dessa linjer i sin egna avel.

Men när vi exporterar hundar är det viktigt att följa de lagar och regler som finns men framförallt vad det landet vi exporterar till har för regler och lagar. Är vi inte noga med att ha koll på de lagar som det andra landet har så finns risken att valpen avlivs innan de kommer in i landet - en mardröm för varje uppfödare. I den här artikeln utgår vi ifrån de lagar och regler som finns till dagens datum, maj 2023.

Exportstamtavla

När du har koll på alla regler dit din valp skall flytta och valpköparen är 100% säker på köpet, så behöver du kontakta SKK för exportstamtavla. En exportstamtavla krävs till alla länder förutom de nordiska länderna. Exportstamtavlan är den som gör det möjligt för köparen att registrera hunden i sitt lands kennelklubb.

Det är SKK:s registreringsavdelning som utfärdar exportstamtavlan. Det är viktigt att veta att detta endast utförs på svenskfödda hundar, har man en import som ska exporteras vidare måste man kontakta kennelklubben

i det landet hunden köptes från (här kan det variera hur mycket hjälp man får).

Hur går man då till väga för att få en exportstamtavla.

Du ska skicka följande till SKK:

Registreringsbevis med stamtavla i original med ID-nummer (chipremsa)

Uppgifter till den nya ägaren (namn, adress, land)

Sen skickar SKK tillbaka exportstamtavlan med postförskott till dig som uppfödare/säljare.

Priset för en exportstamtavla är idag: 200 kr + eventuell avgift för postförskott

Exportstamtavla till en valp i en kull som inte ännu har registrerats:

Om du har en valpkull som ännu inte är registrerad, men där du vet att en valp ska exporteras skickar du in blanketten ”registreringsansökan valpkull och bifogar uppgifter om vilken valp som ska exporteras; ID-nummer (chipremsa) och uppgifter till den nya ägaren (namn, adress, land etc.).

Från SKK:

”När du säljer en hund till ett annat EU-land måste du bland annat se till att uppfylla dessa villkor:

ID-märkning

Rabiesvaccination

Pass

Införsel via tullplats

Registrering i hundregistret

Besiktning, handelsintyg och TRACES

Registrera anläggning hos Jordbruksverket om hunden skickas.”

Vilka regler som gäller beror alltså på hur exporten går. Ska valpköparen hämta själv hos dig behövs inte TRACES

men skall den skickas med ombud eller skickas själv så behövs TRACES och då ska även din anläggning, som uppfödare, vara registrerad hos Jordbruksverket.

Från SKK:

”När du säljer en hund till ett land utanför EU måste djuret uppfylla de införselkrav som ställs av det land hunden säljs till. Be köparen kontakta landets ambassad eller konsulat för att få kontaktuppgifter till veterinärmyndigheten. Be sedan veterinärmyndigheten om skriftlig information om införselkraven och gå igenom informationen tillsammans med din veterinär. Om hunden ska säljas till Norge gäller särskilda krav. Läs om vad som gäller på Mattilsynets webbplats.”

Information kring att registrera sin anläggning kan ni läsa på jordbruksverket: E-tjänsten Anläggningsregistret – platser med djur - Jordbruksverket.se

Nämner en än gång att det är viktigt att ni och era valpköpare kollar reglerna för import i de länder ni skall exportera till, så att inga problem uppstår vid importen. Jag rekommenderar även att läsa artikeln gällande import från förra numret.

Foto: Marlene Lundmark

BILDER • BILDER • BILDER!

Redaktionen behöver ständigt bilder till tidningen för att illustrera och fylla ut olika artiklar. Kanske kan du bidra med:

Bilder på hundar med andra djur, bilder på hundar i stan, bilder på hundar på resa, bilder på hundar som tränar eller tävlar, bilder på hundar hos veterinären, bilder på hundar som borstas/klipps/trimmas, bilder på hundar som leker, sover eller äter, bilder på hundar som arbetar, bilder med hundar i grupp, bilder på valpar i olika åldrar...

... eller något annat till vår bildbank?

Bilderna behöver INTE vara högupplösta, men ha god skärpa och färg.

Skicka till: redaktor@svenskahunduppfodarforeningen.se

Ska fotografens namn stå med? Döp i så fall bilden med fotografens namn eller lägg in namnet i bilden!! Tusen tack på förhand!

Chodský pes -

en gammal patrullerande hund

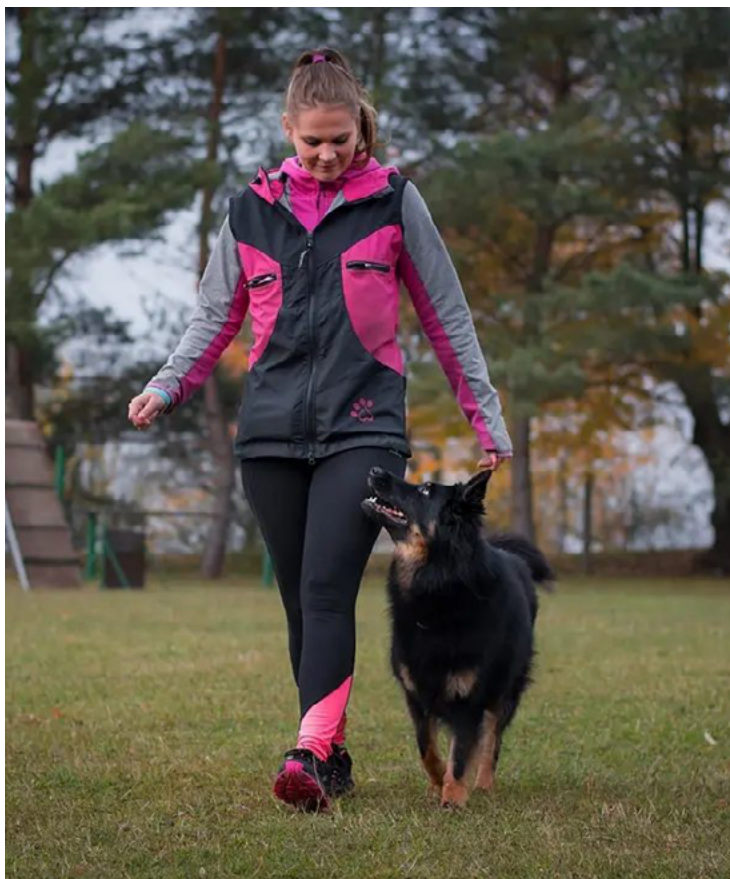
Text: Monica Blomberg

Redan på 1300-talet nämns denna typ av hund som en patrullerande hund vid gränserna. De härstammar från Chodskoregionen i nuvarande Tjeckien. Förr användes de som vall- och vakthundar på gårdarna i landet, vilket många fortfarande har dem till än idag.

Bakgrund

I början av 1980-talet: ”Det beslutades att tre individer chodský pes med okänd bakgrund skulle väljas ut och utgöra grunden till dagens chodský. Dessa individer skulle matcha de egenskaper som var typiska för chodskýn i såväl utseende som storlek och mentalitet. De skulle ha korta, upprättstående, rikligt pälsade öron med tunn fin funpäls, långhårig med tät underull, svart färg med klar black and tan teckning. Individerna skulle också ha det speciella temperament och karaktär som krävdes för en arbetande familjhund.” från SCPK (Svenska Chodsky Pes Klubben) RAS-dokument.

”Chodský pes är en medelstor ras med rektangulär kroppsform. Rasen karaktäriseras av en välbalanserad kroppsbyggnad, korta öron, elegant, välformad och lång hals och en hög manke. Mankhöjd för hanar är 52-55 cm

och tikar 49-52 cm, +/- 2 cm. Vikten för hanhundar är 19-27 kg, och för tikar 17-24 kg. Rasen ska ha en ymnig lång päls (5-12 cm) med riklig underull, vilket gör pälsen vädertålig. Färgen är svart med tanteckning.” från SBK:s (Svenska Brukshundklubben) hemsida. Det är mycket viktigt att deras underull är riklig, detta är tydligt skrivet i rasens standard.

Chodsky pes är en vallhundsras och tillhör FCI grupp 1 och deras hemland är Tjeckien. Det är en pigg, alert, lagom social hund som passar till de flesta sporter men även är en mycket trevlig familjhund. Deras ”lagom” storlek tilltalar många, en hel del kallar dem för ”minischäfer” men det är nog bara deras utseende som kan falla under det namnet. En mycket självständig ras, med stor nyfikenhet, med bra på- och avknapp men samtidigt god will to please. Att rasen dessutom har en otrolig nos, är kvick, uppmärksam och älskar att jobba av sin natur, gör dem till en utmärkt hund för alla typen av hundsporter idag.

I hemlandet, ser man aktiva ekipage inom olika hundsporter och ett flertal är utbildade terapihundar som används både privat och på till exempel skolor och äldreomsorg. Genom detta visar rasen sin stora bred för olika arbetsuppgifter.

Allroundhund

Chodskyn är verkligen en fantastisk allroundhund som passar alla typer av hundsporter. Idag finns i Sverige aktiva ekipage inom bruks, IGP, patrullhund inom försvaret, agility, HTM, lydnad, rally, NW, viltspår, utställning och

mycket mer. Det finns även individer av rasen i Sverige som används som servicehund till personer både med fysiska och psykiska svårigheter, bland annat NPF-diagnosticerade barn. Rasen är mycket stabil i sin mentalitet och mycket trogen sin förare, därav är de utomordentliga hundar för denna typ av arbete. Idag finns det ett flertal aktiva ekipage inom försvarsmakten som patrullhund och intresset verkar bara öka.

Då rasen ligger under SBK:s rasansvar har den även krav på provmerit för att till exempel ta cert på utställning samt något högre krav på provmerit för att kunna bli SE UCH (svensk utställningschampion). Kravet på provmerit är detsamma som kravet för deltagande i bruksklass och gäller även vid utdelande av reservcertifikat. Sverige är ett av två länder som har krav på provmeriter för att erhålla cert, nationellt championat samt Nordic Show championat inom utställning, dock kan rasen erhålla Nordic Cert. CACIB får inte delas ut då rasen ännu endast är provisoriskt godkänd i FCI, de skall dock idag registreras med SE nummer.

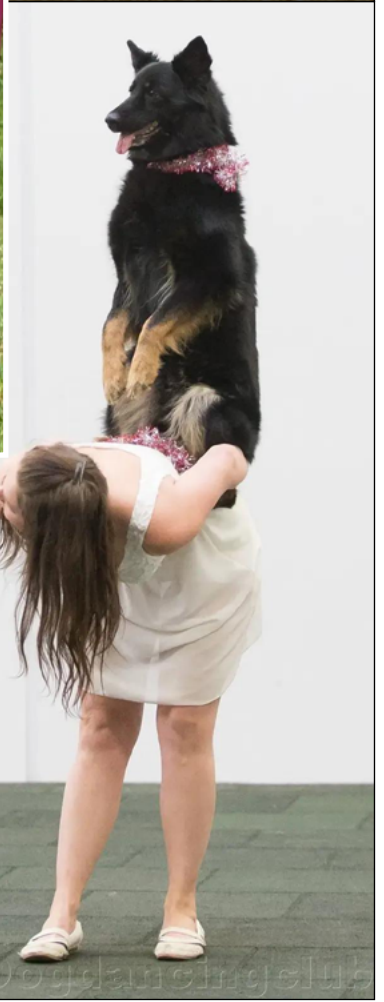
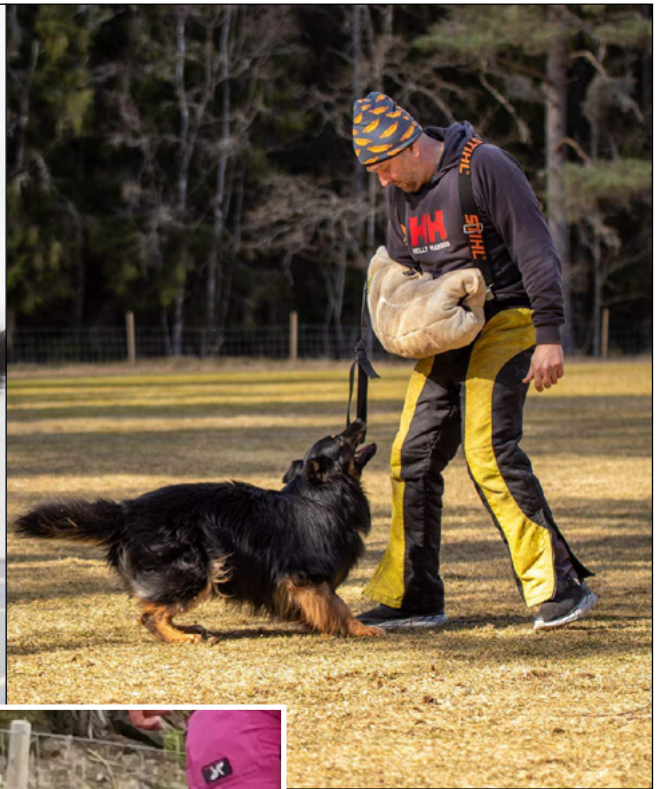
I Sverige ligger som sagt rasen under SBK:s rasansvar och därmed kommer både möjligheter (till exempel att rasen får tävla i svenskskydd) men det ställs även lite högre krav, både för uppfödare och ägare.

I Sverige finns ett hälsoprogram för chodsky pes gällande höftledsdysplasi, där alla individer måste röntgas innan avel. Dock finns det inget krav satt på vilken grad man får eller inte får avla (hälsoprogram på nivå 2). De flesta i Sverige röntgar även sina hundar för armbågsdysplasi. I och med att rasen ligger under SBK så är det även ett krav att hundarna genomför ett MH (mentalbeskrivning hund) innan eventuell avel. Ett avbrutet MH är inte godkänt för avel (hälsoprogram på nivå 2) utan hunden måste ha "känd mental status".

Hälsa

Rasens hälsa är svårt att säkerställa då det ännu är en så pass liten population i världen och framförallt i Sverige. Det har uppkommit flera fall av epilepsi sedan rasen började bli "populär" i Sverige och detta syns även i

hemlandet. Det finns en viss oro kring epilepsin då arvs gången är väldigt diffus och det är en sjukdom som kan nedärvas olika inom en och samma ras. Man har också fått inrapporterat flera fall av allergier av olika typ.

Vissa uppfödare har valt att testa sina hundar för DM (degenerativ myelopati) via DNA test på SOD1-genen. Det är inte ett validerat test för rasen, men har visat att flera hundar bär på SOD1-genen både i enkel och dubbel form. Det är idag ett krav för avel i rasens hemland att en av de potentiella föräldrarna måste vara DNA-testad och fri, det räcker inte med att de är hereditärt fria. Här har man även krav på HD-röntgen som skall göras tidigast vid 12 månaders ålder, och avel på D- samt E-höfter är förbjudet. I hemlandet har de även en så kallad bonitering där man tittar på hundens exteriör och mentalitet. Om hunden har några diskvalificerande fel eller brister i den mentala delen så blir de inte godkända på boniteringen och får inte gå vidare i avel. Med andra ord har både Sverige och Tjeckien ganska bra kontroll på vilka individer som får användas i avel, både mentalt och fysiskt. Men i många länder anses rasen vara en aktiv familjehund och där finns varken krav på några hälsotester, mentalbeskrivningar eller arbetsmeriter.

Aveln i Sverige och SKK godkännande samt FCI

Rasen blev godkänd och införd i SKK:s annexregister år 2010. Den första som registrerades i Sverige var tiken Kalista Daraskár. Första kullen i Sverige föddes den fjärde februari 2015. Under åren 2015-2018 fanns sex aktiva uppfödare i rasen: Best Wishes, Janalands, KiXit, Noster Mirabilis, Royal Command och Skogsröjets. De flesta är fortfarande aktiva inom rasen.

2019-04-29 blev rasen erkänd på provisorisk basis hos FCI och den officiella FCI-standarden publicerades

2019-02-20. Det betyder alltså att chodsky pes idag kan bli utställningschampion i alla FCI-anslutna länder samt får delta på internationella utställningars finaler. Däremot får de inte tilldelas CACIB eller internationella junior/veterancertifikat. Det är viktigt att kolla upp vilka eventuella provmeriter de olika länderna kan ha på rasen. Den första i rasen att tilldelas svenskt utställningschampionat var en finskägad tik vid namn Agnes Od Minurky.

Rasen är fortfarande ung och avelsbasen är relativt snäv vilket lägger stort ansvar på de uppfödare som vill bevara rasen som den en gång var. Detta är en ras som älskar sin familj men samtidigt inte har något socialt behov av främmande människor. Man skall vara uppmärksam som köpare på den mentala biten hos föräldradjur och valpar, detta är ingen ras som skall visa stor rädsla och/eller aggression. Man bör vara en aktiv person vid köp av en chodsky pes, som tidigare nämnts är det en aktiv hund som älskar att jobba både fysiskt och mentalt. Föremålsintresse samt bitarbete kan variera inom rasen men det som finns hos alla är deras fantastiska nosarbete.

Rasen har en egen rasklubb som heter Svenska Chodsky Pes Klubben (<https://www.scpk.se/>)

Rasen ligger även med som en av raserna hos Svenska Brukshundklubben (<https://brukshundklubben.se/>)

Jag som skrivit denna artikel vill genom bilderna visa hur anpassningsbar rasen är för alla typer av hundsporter. Den kräver sin förares tid och tålmod men du får en fantastisk tränings- och tävlingsvän. Rasen kan även passa en ny hundägare som är villig att lägga tid och engagemang på sitt och hundens lärande. Personligen tycker jag att de flesta chodsky pes kan bli det man vill, beroende på föraren samt att det sker inom rimliga gränser.

4 olika ägare svarade på följande frågor:

1. När skaffade du din första Chodsky Pes?
2. Varför valde du just denna rasen?
3. Vad för hälsoproblem anser du rasen ha?
4. Hur är deras mentalitet?
5. Hur är deras päls? Lättskött?
6. Hur stort är deras aktivitet nivå?
7. Vem tycker du rasen passar för?
8. Nämn tre ord som beskriver rasen enligt dig?

Anita Melitshenko

- 1: Första Chodsky Pes köpte jag 2015 sedan har det blivit fler =)
- 2: Tyckte om deras allsidighet, utseende, mentalitet och passade bra med det jag ville göra med den. Även spännande med en ny ras.
3. Epilepsi förekommer i rasen. I vissa linjer mer än andra, är nog rasens största ”problem”.
- 4: Miljöstarka, trygga, livliga i temperamentet, hög nyfikenhet och mycket bra luktsinne.
- 5: Mycket lättskött, borstar mest när de faller sin underull.
- 6: Lite olika på olika individer men de behöver träna både knopp och kropp för att må bra
- 7: Till den aktiva människan med god hundvana då chodsky tänker mycket själv så man behöver tänka lite utanför ”boxen” i vardagen och i träning.
- 8: Spårsäker, familjekär och nyfiken.

Sandra Siverman

1. December 2012
2. Vi gillar vallhundsraser generellt, sedan läste vi ett reportage i lokaltidningen om en man som hade köpt den första registrerade chodskyn i Sverige. Då de bodde i närheten åkte vi dit och hälsade på och då föll vi pladask för denna vackra, mångsidiga ras.
3. Då rasen är så ”ung” i Sverige så är det svårt att säga exakt vilka problem som kommer visa sig på sikt, men nu ser man individer med höftledsdysplasi (även om de flesta inte har symptom från höfterna), allergi, epilepsi m.m.
4. Generellt vänlig, glad och positiv. De är lagom sociala och lättlärd. Våra hundar har stor will to please och är familjekära.
5. Mycket lättskött, behöver borstas vid fällning.
6. Det är en arbetande ras som behöver mental aktivering för att må bra. Våra hundar är lugna inomhus men väldigt alerta i träningsammanhang.
7. För alla som har intresse för någon form av hundträning, samt de som vill ha sin hund med sig som en lojal följeslagare i sitt liv. En chodsky pes vill aldrig vara ifrån sin ägare
8. Familjekär, allround, fantastisk.

Anne Lagerström

1. Jag hämtade min första 2015
2. Aktiv familje- och träningskompis, lagom storlek och väldigt vacker!
3. Epilepsi verkar vara det rasen brottas mest med.
4. Bra! Kvicka, nyfikna, tåliga
5. Ja, verkligen. Upplever aldrig någon direkt fall period utan det kan komma någon underullstuss. Borstar kanske igenom omkring en gång/månad, tvätt två gånger/år.
6. Rätt stor, de behöver stimulans för kropp och knopp. De har en fantastisk spårnäsa!
7. Den aktiva och erfarna hundägaren. En som aldrig haft hund eller inte besitter erfaren hundkunskap, ska nog inte välja denna ras som sin första hund.
8. Nyfikna, vänliga, spårnäsan.

Ulrika Holmberg

1. Jag skaffade min första chodsky pes 2015. Han är från den första svenskregistrerade kullen. Har också hans son hemma som är född 2021.
2. Jag var ute efter en ny hund och mitt intresse är att tävla bruks så jag tittade på olika schäferkullar men hittade ingen som jag riktigt fastnade för. Under bruks-SM 2014 hade svenska chodsky pes-klubben ett rastält där de hade några hundar med sig. Jag fastnade direkt för rasen.
3. Med tanke på hur pass kort tid man haft ett avelsprogram för rasen så är det ju svårt att se vad som är rasbundna sjukdomar men sjukdomar som uppkommit på olika individer är bland annat epilepsi och allergi.
4. Jag tycker de har en fantastisk mentalitet. Positiva, miljöstarka, nyfikna (ibland lite för nyfikna då de har koll på allt i sin omgivning) och orädda. Lagom sociala, personer de känner är de väldigt förtjusta i medan okända inte är så viktiga
5. Mycket lättskött, borstar igenom någon gång per månad och duschar några gånger per år.
6. Rasen är en brukshund som kräver både fysisk och mental träning för att må bra. Mina hundar har en fantastisk bra av- och påknapp. De är lugna inomhus och ligger gärna nära i soffan och gosas men när träning erbjuds är det full fart.
7. Jag tycker rasen passar för de flesta. Oavsett vad man vill träna med sin hund så upplever jag att den passar för de flesta hundsporter. Det jag upplevt med mina två är att chodskyn tänker mycket själv så att man måste ha både humor och vara beredd på att tänka lite utanför boxen när man tränar en chodsky men man får definitivt en rolig träningskompis. Är man intresserad av olika typer av nosarbete är chodskyn perfekt då de har en fantastisk nos.
8. Glada, påhittiga och gosiga.